

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Moderna Turčija

Čim bolj se Turčija uveljavlja v mednarodni politiki Evrope in čim bolj zlasti raste njen vpliv na politiko Balkanskega polotoka, tem bolj raste v Evropi zanimanje za njo. Predvsem pa je v intereseu balkanskih držav, h katerim spadamo tudi mi, da z večjo pozornostjo in sočustvovanjem kakor dosedaj zasledujemo razvoj moderne Turčije, koje notranji in zunanji problemi se čedalje bolj tičejo tudi nas.

Najvažnejše vprašanje za Evropeca je, kako dolgo in ali se bo sploh držal sistem, ki ga je uvedel v Turčijo diktator Kemal paša. V tem oziru Turčijo lahko primerjamo z Rusijo. Turški kmet je prav tako indiferenten na eni in poslušen na drugi strani kakor ruski mužik in se zato da prav tako vladati ko on. Kljub skrajnemu fanatizmu konservativnih pristašev islama, kojih odpor je Kemal paša z vprav barbarskimi sredstvi potlačil, ni verjetno, da bi se masa turškega naroda liberalno-prosvetlenskem režimu diktatorja uprla, ker je celo na žalite največjih svetinj islama komaj kaj reagirala. Glavna skrb turškega kmetiča je, da se enkrat na dan kolikor toliko do siteda naje. Kakšne buržuazije pa v Turčiji, izvemši par juristov in medicincev, ni in zaradi tega v Turčiji še manjka pravega elementa napredka in eventualnega revolucionarnega pogona, ki ga danes predstavljajo edinole Kemal paša in nekaj njegovih prijateljev. Bilo bi pa napačno, če bi se iz tega sklepal, da bi utegnili sedanji režim pasti, ako bi Kemal zmanjkalo. Zakaj diktator si je vzgojil dovolj uradnikov, parlamentarcev in žurnalstov pa častnikov, ki bodo zmogli, da Turčijo vodijo naprej po poti, katero ji je začrtal diktator. Velika pridobitev zanj je predvsem sedanji ministrski predsednik İsmet paša, ki Kemal že danes popolnoma nadomešča pri izvajanju velikopoteznega programa gospodarske vpcetavitve in finančne sanacije Turčije. In to je glavni problem sodobne Turčije.

Turčija je tudi danes pretežno agrarna država, kakor je bila bivša osmanska carevina. Izvemši pušči centrum anatolske visoke planote, je vsa Turčija sposobna tako ekstenzivne kakor intenzivne obdelave zemlje. Nekateri posebno rodovitni pasovi bi bili že danes sposobni agrarne produkcije v največjem stilu. Lahko bi se pridelovale vse vrste žita, bombaža, oliv in sadja in lahko bi se razvijali živinoreja in produkcija avile v takem obsegu, da bi bližnja velikih evropskih trgov vsako investicijo poplačala z najvišjimi obrestmi. Toda v tem pogledu se ima Kemal paša boriti z vprav ogromnimi težavami. To so v prvi vrsti ceste in železnice, potem financiranje in pa vprašanje delovnih moči. Kar se tiče prometnih sredstev, se je z nemško pomočjo že pred vojno nekaj naredilo, vendar pa čaka vlado še veliko delo, ker so Nemci pred vojno gradili ceste v Turčiji večinoma s strateškega stališča. Isto velja za železnice. Nemčija je zgradila Turkom železnico do Bagdada, ki je imela služiti prodiranju nemškega gospodarstva in politike do Perzijskega zaliva, zato da bi središča nemške industrijske proizvodnje bila direktno zvezana s trgi Indije in Daljnega Vzhoda. Zato mora danes Turčija graditi celo vrsto novih železnic, ki izhajajo iz glavnega mesta Ankare v obliki pahljače kakor iz centra, da se zadovoljijo gospodarske potrebe vseh krajev. Gre za 2500 km tračnic, od katerih sta nekako dve petini že položeni, dočim ostalo čaka še izvršitve. Veliko težji problem pa je problem pomanjkanja delovnih moči. Turčija ima samo manj vredni delovni material. Na površini, ki je enaka površini Francije in Italije skupaj, živi komaj 14 milijonov oseb. Ogromni pasovi najrodovitejše zemlje so popolnoma neobdelani. Največje zlo za Turčijo pa je to, da so pod Kemal pašo bili deloma pobiti deloma izgubani vsi Grki in Armenci, ki so bili skozi vsa stoletja edini aktivni, inteligentni in napredni element Turčije. Vveljevanje evropskih delovnih moči v večjem obsegu pa ankarska vlada sama iz političnih vzrokov stavlja nasproti največje ovire. Dali bi se seveda uvažali poljedelski stroji, toda prenašanje ameriških metod v turško poljedelstvo je zaenkrat še spričo patriarhalne miselnosti turškega kmeta popolnoma nemogoča stvar. Turčiji ne manjka v to svrhu samo tehničnih strokovnjakov, ampak tudi čisto elementarne ljudske izobrazbe.

Danes so te težave povečane še po svetovni gospodarski krizi, ki tudi Turčijo silno tlači. Kemal paša je že takoj po svetovni vojni, ki je zapuščila Turčijo popolnoma prazne blaginje, izčrpal moč turškega prebivalstva po nezasičeno kruti davčni politiki. Diktator je moral, če je hotel novi režim nasloniti na ljudstvo, odpraviti staro osmansko krivično in obsorvažno desetino, ki je dajala na leto okoli 45 milijonov turških funtov. Zato je moral uvesti nove davščine. Ker buržuazije, kakor smo rekli, v Turčiji skoraj ni in sta trgovina in obrt na nizki stopnji, leži seveda breme obdavčevanja slejkoprej na kmetški in delavski množici. Zato je danes spričo obče gospodarske krize beda v Turčiji tako v mestih kakor na deželi strahotna. Proračun države je ogromno pasiven in iz ljudstva, ki nima več niti za vsakdanji kruh, se ne da več iztisniti nobena para. Vsi reformni načrti zahtevajo, razume se, močne udeležbe inozemskega kapitala. Toda kapital se boji dežela, kjer se mu stavlja obče ovire, kjer se, kakor znanu, dana beseda večkrat ne drži, kjer so sodišča pristranska in podkupljiva in kjer ljudstvo nima zaupanja do inozemca. Turški narod pa trpi še danes na čuvstvenem kompleksu, katerega mu je privzgojila bivša osmanska carevina, ki je v vsakem tuju videla sovražnika, proti kateremu se ni moglo bojevati odkrito, zato pa se proti njemu z vsemi silami intrigira, tako da se mu vsaka nadaljna podjetnost onemogoči. To atavistično čuvstveno razpoloženje turškega preprostelega naroda je tudi pravi notranji vzrok, da turška republika še danes ni članica Zve-

Zmaga francoske diplomacije

Nemčija bo predlagala sklicanje posvetovalnega odbora — Namig iz Anglije in Amerike

Pariz, 12. nov. Vse kaže, da je prva doba francosko-nemških pogajanj zaključena. Francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet zapusti še v teku današnjega dne Pariz in se vrne v Berlin s širokim pooblastilom glede nadaljevanja pogajanj z Nemčijo. V Parizu se Francois Poncet ni sestal samo z Lavalom, Briandom in finančnim ministrom Flaudinom, temveč na razgovor ga je pozval tudi sam predsednik republike Doumer. Nadalje se je sestal tudi z nemškim poslanikom Hoeschem.

Kakor je bilo že javljeno, so pogajanja med Francijo in Nemčijo uspeva v toliko, da se je nemška vlada obvezala, predlagati sklicanje posvetovalnega odbora banke za mednarodna plačila v Baslu, ki naj prouči plačilno zmoglost Nemčije. S tem je Nemčija privolila v francosko zahtevo, da se mora vprašanje reparacij, to je vprašanje moratorija rešiti v okviru Youngovega načrta, ki predvideva za primer, da Nemčija ne more več plačevati vojne odškodnine, sklicanje posvetovalnega odbora; to se izvrši na predlog Nemčije, ki mora svojo prošnjo utemeljiti s tem, da izjavi, da ji stanje marke in splošni gospodarski položaj ne dovoljuje, da bi še nadalje plačevala vojno odškodnino. Odbor se bo najbrže sestal še tekom tega meseca in še pred novim letom se bo vršila kon-

ferenca nemških upnikov, ki bo na podlagi poročila posvetovalnega odbora odločala o nadaljnjem plačevanju reparacij. Po zatrdilu nekih tukajšnjih listov bi bila Francija pripravljena privoliti v začasno podaljšanje Hooverjevega moratorija, ki zapade 30. junija 1932, toda le pod pogojem, da se na bodoči reparacijski konferenci doseže popoln sporazum med vsemi upniki, in sicer v tem smislu, da se Nemčija obveže, da prične po preteku novega moratorija na vsak način plačevati svoje dolgov. Francozi imajo baje za ta primer pripravljen nov načrt, ki se nekoliko oddaljuje od Youngovega. Nadaljnja pogajanja med Francijo in Nemčijo se bodo vršila še dobrih štirinajst dni in se bodo vodila po običajni diplomatski poti.

Nemčija je pristala na vse francoske zahteve, vendar so se tudi Francozi izkazali popustljivi, v kolikor nimajo nič proti temu, da se tudi vprašanje kratkoročnih kreditov, za katerega se Nemci zahtevajo prednost pred reparacijami, prouči istačasno kakor zadeva vojne odškodnine. Našla se je namreč kompromisna rešitev, in sicer v tem smislu, da se posvetovalnemu odboru priključijo še drugi finančni strokovnjaki, ki bodo preiskali plačilno zmoglost Nemčije tudi glede na kratkoročne kredite. Tako bi se obe vprašanji, to je vprašanje

vojne odškodnine in vprašanje kratkoročnih kreditov, proučevali ne sicer v medsebojni zvezi, ki je Francija noče priznati, pač pa istočasno, kar želi Nemčija.

V diplomatskih krogih je splošno znano, da se je Nemčija vdala Franciji na nasvet ameriške in angleške vlade in da bo še v teku tega tedna ali v začetku prihodnjega vložila prošnjo za sklicanje posvetovalnega odbora.

Zakaj je Nemčija popustila

Curik, 12. nov. Glede na razvoj francosko-nemških pogajanj je zanimivo, kaj piše profesor dr. Oto Hoetzsch iz Berlina v tukajšnji »Neue Züricher Zeitung«. Clankar trdi, da je sedanji zunanji politični položaj Nemčije silno neugoden. Amerika je pustila Franciji svobodne roke v Evropi in tudi izid volitev v Angliji je za Nemčijo neugoden. »Francija se je s svojo močjo in s svojo metoditno in vztrajno politiko, ki je zopet visoko nadkrilila ameriško diplomacijo, priborila do središča vseh problemov. Od tu brani svojo valuto in indirektno tudi ameriško. Izid angleških volitev kaže, da se bo Anglija zopet naslonila na Francijo z »entente cordiale«. Po vsem tem ne preostane Nemcem drugega, kakor da se razgovori s Francijo.«

Sporazum med Grčijo in Bolgarijo dosežen

Važen korak k pomirjenju Balkana

Atene, 12. nov. tg. Danes ob 1 popoldne je novi bolgarski poslanik podpisal pogodbo, ki sta jo sklenili finančni minister in ravnatelj javnih dolgov v Bolgariji. S tem je končan grško-bolgarski spor. Hooverjev predlog za odgoditev reparacij je imel posledico, da je Grčija izjavila, da ji ni več mogoče plačevati Bolgariji bolgarskih odškodnin, ki so bile dogovorjene v pogodbi med Kalandarisom in Molovom. Zunanji minister Mihalokopulos je izjavil Vašemu dopisniku, da bosta Grčija in Bolgarija po tej pogodbi predložili haškemu razsodišču vprašanje, ali je grška plačila smatrati za obveznost med vladami, ali pa za dolg, ki se je uredil med vladami in privatniki, kakor to zatrjuje Grčija. Do junija 1932 ne bo Bolgarija plačevala

Grčiji nobene vojne odškodnine, dočim Grčija, pričakuje razsodbo haškega razsodišča, tudi ne bo plačevala Bolgarski nobenih plačil. Dalje je izjavil Mihalokopulos, da se bodo takoj začela pogajanja za ostala še nerešena grško-bolgarska gospodarska vprašanja. Bolgarski poslanik je izrazil svoje veselje, da je prišlo do sporazuma, kateri daje upanje, da bosta državi prišli do soglasja tudi glede drugih spornih vprašanj in da bo med obema državama prišlo do splošne prijateljske in razsodiščne pogodbe. Enako željo je izrazil tudi Mihalokopulos. Razširjenje grško-bolgarskih sporov je smatrati za obe državi kot velik diplomatični uspeh in pomenja dalje dragocen korak k dosegu onih ciljev, katere si je postavila balkanska konferenca.

Za novi gospodarski red v Italiji

Fašizem tare težka gospodarska kriza

Rim, 12. nov. ž. Akcija za ustvaritev novega ekonomskega reda v Italiji se je pričela brez velike reklame, brez reklame, ki je v navadi pri fašistih. Fašistični režim je popolnoma monopoliziral državo. Ustvaritev fašističnega korporativnega sistema pa je napravilo fašizem, da postane regulator socialnih prilik v državi. Sedaj se pripravljva fašistični režim, da pe le v moralnem, ampak tudi v materialnem pogledu postane razsodnik med kapitalom in delom. V kolikor bi fašistični režim tega ne hotel, je na to primoran zaradi gospodarske krize, ki vlada v Italiji in ki je vsak dan hujša. Posebno to krizo občutijo velike delniške družbe in paroplovne družbe, ki so že po večini prišle v bančne roke. Previsoko odmerjeni stabilizacijski tečaj italijanske lire pa je onemogočil italijanski industriji uspešno konkurirati z inozemskimi tržišči. Predsednik vlade Mussolini v največji tišini pripravlja nadaljnje transakcije in fuzije ter skuša oblažiti gospodarsko krizo. To je nadaljevanje one akcije, ki jo je pričel že pred tremi leti, pa jo ni mogel izvesti.

Rim, 12. nov. AA. Tu je bila otvorjena konferenca korporacijskega sveta, ki ji je prisostvoval tudi predsednik vlade g. Mussolini. Konferenca je zelo važna, ker bodo na njej razpravljali o celotnem kompleksu problemov italijanske gospodarske orientacije. Zastopniki poljedelcev so obdodili trgovinske pogodbe, češ, da ustrežajo samo industriji. Po njihovi sodbi bi politika kontingentiranja favorizirala italijansko izseljevanje na Balkan. Industriji pa zagovarjajo te pogodbe s klavzulo favoriziranih držav, češ da je italijansko izseljevanje na Balkan težko, ker se že itak vrši izseljevanje v te kraje. Krize v poljedelstvu je treba iskati drugod in ne v trgovinskih pogodbah. Njeni vzroki so v zvezi s splošno gospodarsko krizo, z drugimi besedami, gospodarski naci-

jonalizem vlada skoraj povsod in dumping je večji od produkcije.

Tako sta na konferenci zastopani dve ekstremni in nepomirljivi tezi, vendar je pričakovati, da se bosta našli na skupni točki.

Pregrupacija ital. pomorskih družb

Rim, 12. nov. AA. Predsednik vlade je sprejel zastopnike italijanskih paroplovnih družb. Zastopniki paroplovnih družb so poročali predsedniku vlade o sporazumu, ki je bil dosežen med glavnimi paroplovnimi družbami. Na osnovi teh pogodb bo ustanovljena velika paroplovna družba »Italia«, sestavljena iz ladjevja dosedanje družbe »Lloyd Sabaudoc« in družbe »Navigazione Generale Italiana«. Družba »Cossulich« s sedežem v Trstu bo koordinirala svoje interese z novo družbo in oddala svoje ladjeve nje. Sedež nove družbe bo v Genovi, podružnica pa v Napulju. Družbe »Lloyd Triestino«, »Marittima Italiana« in »Societa Servizi Marittime« bodo združene pod imenom »Lloyd Triestino«. Sedež te družbe bo v Trstu, deloma pa v Genovi, podružnica pa v Napulju. Ta reorganizacija italijanskih paroplovnih družb naj omogoči boljše pomorske zveze z Indijo in Daljnim Vzhodom. Položaj nameščencev vseh družb je ostal neizpremenjen.

Nebotičnik v ognju

Newyork, 12. nov. ž. Preteklo noč je izbruhnil v nekem nebotaličniku požar. Številno prebivalstvo je bilo strašno zbegano in nastala je grozna panika. Neka mati je skočila z otrokom iz devetega nadstropja in ni videla razpete rjuhe. Smrt so našle vsega tri žene in dva otroka, ranjenih pa je bilo deset oseb, večinoma ognjegasci.

Konec carinske vojne med CSR in Madjarsko?

Budimpešta, 12. nov. ž. Dvanajsti mesec poteka, odkar se nahajata Madjarska in Českoslovaška v carinski vojni. To stanje škoduje obema državama. Zaradi tega obe državi želita, da čimprej sklenejo sporazum. Med Madjarsko in Českoslovaško so se vodila v zadnjih treh mesecih pogajanja, vendar brez uspeha. Pogajanja bodo nadaljevali dne 14. novembra v Pragi. Izgleda, da bo prišlo med obema državama do sporazuma. Najprej bo treba rešiti veterinarsko vprašanje in vprašanje ostalih produktov, najtežja pa bo rešitev vprašanja o poslovanju z devizami. Madjarska delegacija odpotuje danes v Prago.

Seja francosko-nemškega odbora

Pariz, 12. nov. tg. V petek se prvič sestane na sejo nemško-francoski delovni odbor. »Journal« piše, da je na dnevnem redu pogodba med nemškimi in francoskimi paroplovnimi družbami, da se omejijo nove gradbe, ter da bosta obe državi sodelovali v pomorskem prometu z Ameriko z izključitvijo vsake konkurence. Nemške paroplovne družbe bodo tudi večkrat vmes pristajale v francoskih pristaniščih.

Nemško-sovjetska pogajanja

Berlin, 12. nov. tg. Gospodarski minister Warnbold je imel danes prvi sestanek z delegati ruskega komisarijata za zunanjo trgovino, ki so prišli v Berlin, da olajšajo spopolnitev nemško-ruskih trgovinskih odnosov. V soboto se bodo začela oficialna pogajanja, s katerimi bo sovjetska vlada skušala doseči, da se uvoz ruskega blaga v Nemčijo poveča.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno oblačno in nestalno, vendar se bo počasi zjasnilo. Nalivi in malo hladneje.

Dunajska vremenska napoved. Oblačno. Verjetno padavine. Nekoliko hladneje.

ZOBNA PASTA

Fin prah, kot najfinejša moka se predelava.

v ODOL-zobno pasto.

ODOL-zobna pasta čišči

dobro in varuje Vaše zobe.

ze narodov. In vendar se Turčija ne bo mogla dvigniti brez energične pomoči evropskega kapitala in inteligence. Ze star orientalski pregovor pravi: »Turški upravitelj rabi Armena, da mu vodi knjige, in Grka, da mu daje nasvete.«

Kljub vsem tem ogromnim težavam pa ni dvoma, da se bo Turčija, ko bo premagana sedanja svetovna gospodarska kriza, s podvojenimi močmi dvignila in nadaljevala pot napredka, ki ji ga je odprl njen genialni vodja. Turčija je danes samostojna narodna politična enota, ki bo igrala v bodočnosti v mednarodnem pogledu prav tako važno vlogo, kakor jo je igrala svojčas mogočna osmanska carevina — seveda v čisto drugačnem duhu. Ta duh je sodelovanje vseh civiliziranih narodov, go-

spodarska enotnost in prizadevanje za utrditev miru in pravičnega gospodarskega reda. Veliko vlogo bo igrala moderna Turčija tudi pri ureditvi zveze balkanskih držav in narodov, za katero je Turčija položila že temeljni kamen po svojem sporazumu z Grčijo in po posredovalni vlogi, ki jo je İsmet paša prevzel, da se pomirijo nasprotstva med Grčijo in Bolgarijo. To je začetek, pri katerem se razvoj čisto gotovo ne bo ustavil, ampak bo kljub velikim težavam logično privedel do rešitve vseh spornih vprašanj, ki še obstojajo med balkanskimi narodi. Prav to je vzrok, da posebno mi kot državljani Jugoslavije želimo uspeha Kemal paši in njegovi politiki, ki gre za učvrstitvijo Turčije in dvigom turškega naroda.

Sir John Simon

London, 9. novembra.

Nenadno, kakor v dobro inscenirani gledališki predstavi se je pojavil v koalicijskem kabinetu MacDonalda in steer na najvažnejšem mestu v Foreign Officeu novi zunanji minister Velike Britanije sir John Simon. Kdo je to? Ga kdo pozna? Gre mar le za prehodno zasedbo nekaj aktov, potem pa pride drugi, za katerega on le hrani prostor, ali pa nastopa nova politična osebnost, ki utegne v angleški imperialni politiki zapustiti vidnejše sledove?

Teško je na vse to odgovoriti. Kakor je zelo presenetljiv svet njegov pojav v angleškem zunanjem ministertvu, vendar v domačem javnem življenju ni tako nepoznana osebnost. Ne, sir Johna dobro pozna ves London kot enega najspodobnejših in najuspešnejših advokatov. Pozna ga kot moža izredno ostrega intelekta, spretno iznajdljivosti v vsaki situaciji, hladne preudarnosti in neke gotove superiornosti, ki mu jo daje zares obsežna in temeljita izobrazba. Sir John spada še k staremu, žal izumirajočemu tipu angleških državnikov, ki vam z isto samozavestno gotovostjo korigirajo pravdorek višjega državnega sodišča kakor napačno citirani verz Moliereja. Kadar govori sir John, molči in napeto poslušajo sodna dvorana, prav tako kakor spodnja zbornica ob Temzi.

Sir John tudi v politiki ni docela novinec, dasi je kot praktičen in sposoben bolj polagal dosedaj večjo važnost na advokatsko kariero, s katero si je kot reven sin škotskega duhovnika napravil veliko premoženje. Sir John je simpatična in privlačna osebnost, zato so ga vplivni prijatelji že zgodaj spravili v politično arenno, čeprav njegove politične ambicije dosedaj niso stopile posebno v ospredje. Kot tajnik je pripadal nekaj časa Asquithovemu kabinetu, politično bolj znan pa je postal šele pred nekaj leti, ko je v lastnosti predsednika preiskovalne komisije za indsko vprašanje izdelal poročilo, ki ga je delavska stranka z Mac Donaldom vred ostro odklonila, a ga tem bolj simpatično sprejela konservativna desnica, čeprav je sir Simon pripadal politično liberalni stranki Lloyd Georgea.

Spretni sir John je tedaj hitro prečeval položaj in se nemudoma spoznal v situaciji. Popularnost v konservativnih krogih, ki si jo je pridobil, je neil skrbno dalje in navezoval vedno bolj vidno stike s konservativno stranko. Spremenljivi Lloyd George ni imel zadnji dve leti opasnejšega tekmeča v svojem klubu kakor Johna Simona, ki je s poltrpežljivostjo in vztrajnostjo dobival zmagno za zmago nad stari, temperamentalnim voditeljem. Ko se je stvorila narodna vlada pod Mac Donaldom, je sir John storil zadnji odločilni korak in polovico razpadajoče liberalne stranke potegnil s seboj v koalicio s konservativci. A tudi topot ni šel predaleč. Ni se zll s konservativci v eno stranko, temveč je obdržal individualnost svoje grupe, ki je postala tako matrica za še nadaljnje vhačaje iz nekdanje liberalne stranke. Poleg genialne Baldwinove politike, ki je na slijan način razumel zrušiti domnaintno pozicijo delavske stranke na ta način, da ji je vzel voditelja, je sir Simonova taktika ena najmarkantnejših političnih polozaj iz angleškega parlamentarnega življenja zadnjega časa.

Sir John Simon, ki je izšel iz volitev s 35 poslanci, je seveda moral biti zastopan v novi vladi. Toda zakaj mu je Mac Donald poveril baš najvažnejši resor zunanjega ministra?

Simon je po vsem svojem nastopu, čuvstvenosti in tudi tradiciji predvsem bolj britski kakor da bila Henderson in Reading. Njegov nastop zna imponirati in kakor znano, Mac Donald ni brez gotove slabosti napram takim pojavom. Polem je v siru Simonu bolj izražena nacionalistična smer. Znana slabost vseh evropskih kabinetov zadnjih let je, da se s poudarkom orientirajo v nacionalističnem pravcu.

Vendar vse to še ni odločilno v prilog Simona. Da sta se Mac Donald in Baldwin odločila za sir Simona, sta to storila v živem hotenju, dobili v zunanje ministertvo moža, ki bo držal ravnovesje francoski diplomaciji. Angleško diplomacijo v zadnjih letih močno bijejo Francozi s svojimi sijajnimi juristi-diplomati, ko pri vseh srečanjih mednarodne diplomacije gre prav za prav le za spretno eksekucijo versailleskega miru in dodalnih dolžb. Tu Angleži niso kos francoski matematični miselnosti, njihovi juristični argumentaciji in jurguljasti iznajdljivosti. Angleži čutijo, da kljub svojemu imperiju pred Francozi izgubljajo tla, ne samo radi finančne sile, ki stoji za francoskimi državniki, temveč tudi radi pomanjkljive okretnosti golovih vodilnih diplomatov. Najmanj, kar Angleži žele, je, da bi radi dobili nazaj svobodo političnega in gospodarskega kretanja. Zato so na vodilno mesto svoje diplomacije postavili moža, ki naj Francoze tolče z njih lastnim orožjem. S kolikim uspehom se bo siru Johnu Simonu to posrečilo, bomo videli že pri prvem srečanju. S.

Bolničarska šola dri usmiljenkah v Zagrebu

Belgrad, 12. nov. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je predpisal pravilnik o bolničarski šoli v Bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu.

Po tem pravilniku se bo šola imenovala »Šola za bolničarke v Bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu«. Šola bo last družbe usmiljenih sester, nadzorstvo pa bo imelo ministertvo za socialno politiko in narodno zdravje. Družba usmiljenih sester bo morala skrbeti za vzdrževanje šole. Upravo bo vodil upravnik bolnišnice ali šef oddelka ali pa primarji, ki ga bo postavil na predlog družbe usmiljenih sester minister za socialno politiko in narodno zdravje. V šolo se bodo sprejemale predvsem bolničarke iz redovniških vrst, če pa bo prostora, še zasebne učence, ki se žele izpopolniti in doseči znanje bolničark v bolnišnicah s kvalifikacijo po čl. 23. zakona o strokovnih šolah za pomožne osebe v socialni in zdravstveni službi. Vsi teoretični in praktični predmeti so obvezni za vse učence.

Učni red določi profesorjski svet, ki ga tvori rijo upravnik šole in profesorji. Pouk traja 18 mesecev in se prične 1. septembra. Dva meseca pred vpisom se razpiše natečaj za zasebne učence. Za sprejem v šolo je potrebno, da učenka z uspehom dokonča ljudsko šolo, da ima najmanj 18 in ne več ko 28 let.

Pravilnik stopi v veljavo z razglasitvijo v Službenih Novinah.

Senzacionelen preobrat: Japonska se približuje Kitaju in Rusiji

Mirna rešitev: Avtonomna Mandžurija

London, 12. nov. Mandžurska zadeva obela postati prava senzacija. Dočim je kitajski general severozapadne Mandžurije Mačančan še pred par dnevi zagotavljal, da bo s svojo armado branil kitajsko ozemlje »do zadnje kaplje krvi«, se je danes nanekrat izvedelo, da sta japonski konzul v Cielkarju Simian in poveljnik japonskih čet ob reki Noni, major Hajasi, sklenila z generalom Mačančanom dogovor, ki pomeni premirje. Kitajski general se je obvezal, da se bodo njegove čete, ki so se koncentrirale okoli mostu ob reki, umaknile v Cielkar, tako da bodo Japonci most lahko popravili, ne da bi bili ovirani.

Obenem se poroča iz Washingtona, da se Japonska in Kitajska direktno pogajata glede rešitve mandžurskega vprašanja. Angleški zunanji minister Simon bo odšel na sejo Svetla Društva narodov predstavljaj Ameriko. V Londonu so trdno prepričani, da se bo ameriško-angleški intervenciji posrečilo spor med Kitajem in Japonsko poravnati.

Kaj je vzrok nenadnega preobrata?

Velika pripravljenost Anglije in Amerike, da se mandžurska zadeva poravnava več ali manj v smislu japonskih zahtev, dočim sta dozdaj tako Anglija kakor Amerika doživeli več ali manj Kitaju prijazno stališče, se razlaga iz dejstva, da je Japonska spričo infrantsgentnega stališča Društva narodov zašla v zadnjih dneh razgovore tako s Kitajem kakor s Sovjetsko Rusijo. Japonska, ki ima, kakor znano, pakt prijateljstva z Anglijo, je bila zelo razočarana, da se je Mac Donald postavil popolnoma na stališče Društva narodov. Zato je dal japonski kabinet te dni g. Mac Donaldu razumeti, da se Japonska čisto lahko sporazume z Rusijo, ako bi zapadne velesile vztrajale na svojem antijaponskem stališču v zadevi Mandžurije.

Nevarna grožnja Angliji.

Japonski poslanik v Londonu je g. Mac Donalda opozoril na to, da Rusija že dolgo išče izhoda na Indski ocean. Mišljena je zveza, ki bi se ocepila od ruske turkestanke železnice na perzijsko obal Indskega oceana, kar bi bilo tem lažje, ker sta danes tako zapadni kitajski Turkestan in deloma še tudi Tibet pod ruskim vplivom. Kar se tiče Perzije, pa jo dirigira japonska diplomacija. To je stvar, katere se britanski imperij silno boji. Ako bi Japonska v resnici podprla ruske aspiracije, bi to pomenilo neprimerno večjo nevarnost za Indijo nego idealno gibanje mahatme Gandijeta. Zaradi tega je razumljivo, da je tako angleška kakor ameriška diplomacija, ki bi ji sporazum med Japonsko in Rusijo glede Mandžurije nikakor ne

ugejal »promenila fronte in si sedaj prizadeva za sporazum, ki bi ugodil japonskemu stališču.

Mandžurija postane na vsak način samostojna.

Negotovo je, kako si prizadeje države mislijo konkretno rešitev mandžurskega vprašanja. Nacionalna japonska stranka, ki ji načeljujejo vojaki, si prizadeva, da bi se obnovilo mandžursko cesarstvo. Dobro poučeni krogi celo trdijo, da bo član bivše kitajske dinastije Pa Ji v par dneh dopel iz Tokia v Mukden, kjer bo proglašen za cesarja Mandžurije. Japonci se v tem oziru naslanjajo na kitajskega generala Čankajpenga, ki v Mandžuriji dela zanje in je zbral armado mandžurskih dobrovoljcev, ki kljub premirju stojijo ob reki Noni, vsak čas pripravljeni, da preko Mongolije obkolijo generala Mačančana, če bi bilo treba. Na drugi strani se pa govori o načrtu, ki ga zagovarja miroljubna japonska stranka, po katerem naj bi se Mandžurija proglašala kot nevturalna država, ki bi dobila visokega komisarja, kateri bi se naznačil v sporazumu med kitajsko in japonsko vlado. Za varnost v deželi bi skrbel mandžurski policijski zbor, ki bi ga organizirali Japonci. Baje obstajajo glede tega med vlado v Tokiju in kitajskima vladama v Nankingu in Kantonu že nekaki neobvezni načelni dogovori. Neobhodni pogoj Japoncev za tako rešitev pa je, da se ima odstraniti maršal Čansuljan, bivši kitajski guverner treh mandžurskih provinc, ki se sedaj na-

haja v Pekingju in kojega roparsko gospodarstvo je najbolj oviralo razvoj japonske trgovine v Mandžuriji.

Odločnost Japonske.

Med tem vrhovni poveljnik japonskega ekspedicijskega kora v Mandžuriji, general Hongo, energično čistje Mandžurijo. Japonci so sedaj zasedli vse železnice v Mandžuriji in iztrebljajo roparske čete, ki obstajajo večinoma iz odpuščenih vojakov kitajske armade Čansuljana. Japonci so odbili napad 2000 takih vojakov, ki so napadli postajo Kančulin na južnomandžurski progji. Japonski delegat pri Društvu narodov Jošisava pa je dobil od tokijske vlade instrukcije, da naj na seji Svetla Društva narodov 16. t. m. nastopi energično.

Neodložno stališče Rusije.

Rusija podpira kitajskega generala Mačančana s tem, da mu daje na razpolago vojaške inštruktorje in municijo, odločnega antijaponskega stališča pa slej ko prej noče zavzeti. Angleški listi menijo, da je vzrok tega kolebanja v prvi vrsti v tem, da Sovjeti nečejo riskirati vojne, ker je razpoloženje sibirskega prebivalstva, ki bi moralo najbolj nositi stroške te vojne, Sovjetom zelo neaklonjeno, zlasti po kolektivizaciji sirske kmetijske posesti. Pravi vzrok pa bo v tem, da Sovjeti brzkone smatrajo za veliko bolj oportuno, če meštarijo tako s Kitajsko kakor z Japonsko, da bi tudi oni kaj profitirali od ureditve mandžurskega vprašanja.

Nov položaj na Daljnem Vzhodu

Belgrad, 12. nov. 1. Člani naše delegacije, ki se bo udeležila zasedanja Svetla Zveze narodov v Parizu, so pred svojim odhodom iz Belgrada izjavili, da so prepričani, da se bo to pot vprašanje o kitajsko-japonskem sporu uredilo, ker so pogoji za obe državi sprejemljivi. V mandžurskem sporu je Zveza narodov hotela dati Kitajski in Japonski priliko, da iščeta z osebnimi stiki ugodno poravnavo nevarnega konflikta. Tudi druge velesile so si med tem časom prizadevale posredovati pomirjevalno in so tudi toliko uspele, da se je pojavil simpatičen načrt avtonomije mandžurske države, na katerega bi morda Kitajska in Japonska pristali. Seveda bo ta predlog služil le za temelj nadaljnjih pogajanj, toda dozdeva se, da se bo sporazum našel samó v tej smeri. Na Daljnem Vzhodu se ustvarja torej popolnoma nov položaj za ustvaritev novega avtonomnega telesa v Mandžuriji. Japonski minister na našem dvoru g. Buita je v svoji izjavi časnika izjavil, da bi Japonska radevolje pristala

na vsako mirno rešitev, ako se Kitajska odpove vsaki protijaponski agitaciji, ki bi v nasprotju z obstoječimi pogodbami ovirala razvoj japonske trgovine v Mandžuriji. Poleg tega pa hoče imeti Japonska garancije, je rekel minister Buita, da bodo njena podjetja in njeni državljani dejansko zaščiteni, kar bi bilo mogoče le v avtonomni mandžurski državi, ker je Japonska do sedaj naložila samo v železnice nad tri milijarde dinarjev kapitala.

Zeneva, 12. nov. tg. Kljub vestem, da se je dosegel dogovor med kitajskim generalom Maom in japonskimi vojaškimi oblastmi, po katerih bo konflikt končan v 24 urah, je kitajski delegat v Zenevi dr. Sze danes popoldne izvršil nujno demaršo pri generalnem tajniku Zveze narodov. V noti izjavlja, da Japonska kljub raznim obljubam, da ne bo prodirala preko reke Noni, stoji že 30 kilometrov severno od mosta in da grozi nova nevarnost spopada s kitajskimi četami. Generalni tajnik je noto takoj telefonično sporočil Briandu.

Prof. Jorga v Parizu

Romuni ne odstopijo Besarabije

Pariz, 12. novembra. Že nekaj dni se tu muči romunski ministriki predsednik Jorga. Uradno sporočajo, da je prišel prof. Jorga po častno doktorsko diplomu, ki mu jo je podelila Sorbona. Spričo težkega gospodarskega in tudi političnega položaja v Romuniji pa se ne izključuje možnost, da je romunski diktator porabil ta obisk tudi v druge namene.

Veliko pozornost je zbudil incident med predavanjem častnega doktorja Jorge na Sorboni. Ko je gospod profesor učenjaško prodiral v globine svoje teze »Beneitke v času križarskih vojn«, so pričeli leteti proti njegovi mizi razni kosi hišne oprave in romunski dijaki so to bombardiranje svojega rojaka spremljali z vzkliki proti njegovemu reakcionarnemu političnemu sistemu. Rektor je moral pozvati policijo, da napravi red. Prišel je sam prefekt Chiappe na čelu policijskega voda in dal aretirati štiri dijake. Na dekanovo željo so bili pozneje dijaki izpuščeni.

Važnejše kakor ta dogodek so gotovo izjave, ki jih je podal ministriki predsednik časnika Jorga. Prof. Jorga je priznal, da se Romunija pogaja z Rusijo, in sicer je dala Rusija pobudo za pogajanja. Dostavil pa je takoj: »Mi smo tako prepričani s svojo krvjo ozemlje do naših meja, da ne moremo odstopiti niti kosa zemlje.« S tem je ministriki predsednik hotel reči, da ne bo Romunija nikakor privolila v morebitno korekturo besarabske meje v prid Rusom, kakor tudi ne mara odstopiti pod nobenim pogojem Dobrudže Bolgarom.

Prof. Jorga je izrazil svoje zaupanje v pomoč Francije, ki je tudi nasprotna reviziji mirovni pogodbi. Tudi glede manjšin se je pokazal romunski ministriki predsednik skrajno nepopustljivega, ko je dejal, da se manjšine v Romuniji počutijo zadovoljne, ker jim romunska država zajamči mir in red ter svobodni naroden razmah! »Romuniji je potreben mir. Zagotovili ji ga bomo tudi pod pogojem, da izgubimo vso svojo popularnost. Če drugi mislijo da razpolagajo z boljšimi sredstvi za obnovo države kakor mi, tedaj jim je naša skupina skromnih delavcev pripravljena odstopiti krmilo.«

Za razmere, ki vladajo v Romuniji, je posebno značilen zaključni stavek Jorgovih izjav. Dejstvo je, da preživlja Jorgov režim radi hude gospodarske in finančne stiske, za katero dela opozicija odgovorno izključno vlado, hudo krizo. Bančni polomi, kriza državnih financ in znižanje plač, to so činitelji Jorgove nepopularnosti med narodom. Vendar pa noče nobena izmed političnih strank na svojo roko prevzeti vladne odgovornosti, pač pa bi bile pripravljene sodelovati v koncentracijski vladi. Kmetijska stranka pogreša odločnega vodje, ker Maniu še vedno ne mara sprejeti vodstva stranke; kot njegovi naslednik se imenuje Titulescu. Liberalci sami delajo vladi samo milo opozicijo in tudi general Avarescu ne zahteva vlade zase. Gospodarski položaj je namreč tako kritičen, da si nobena stranka ne upa prevzeti vladne odgovornosti v tem trenutku.

Romunski kralj obolel

Bukarešt, 12. nov. tg. Kralj Karel je obolel v nosu in grlu in se najbrže ne bo mogel osebno udeležiti otvoritve parlamenta, ki bo v nedeljo, tako da bo prestolni govor čital ministriki predsednik Jorga.

Demonstracije proti režimu

Rim, 12. nov. tg. Po daljši pavzi je bil večeraj zopet bombni napad, kakršni so se večkrat ponavljali kot demonstracija proti režimu. V bližini okrajnega vodstva fašistične stranke v Neaplju je eksplodirala bomba, ki je razbila tamkajšnje leseno barako, sicer pa ni napravila škode. Kakor znano, se je italijanski prestolonaslednik pred kratkim preselil iz Turina v Neapelj.

Trinajsto leto Avstrijske republike

Včeraj so na tukajšnjem avstrijskem konzulatu slavili trinajsto obletnico proglastitve Avstrijske republike. Pred čajanko je g. generalni konzul dr. Feliks Orsini-Rosenberg sprejel našega urednika in se spustil z njim v prijazen razgovor. G. generalni konzul je predvsem poudaril, da je bil prijetno presenečen radi pristranskega sprejema, ki ga je bil deležen ob prihodu v Ljubljano. G. konzulu se je takoj posrečilo navezati stike s Slovenci, ker mu slovenski jeziki niso tuji; obvlada namreč povsem češčino, s katero se je seznanil za časa svojega službovanja v Pragi. Ljubljana sama je napravila najv vtiis naglo razvijajočega se mesta. Slovenci so prijazni in dobrodušni ljudje. Njegova glavna naloga je, da pospeši gospodarske stike med Jugoslavijo in Avstrijo; to mu ne bo težko, ker živijo Jugoslavlani in Avstrijci v prijateljskem razmerju in tudi ni med njimi političnih problemov, ki bi jih razdvajali. Tu je naš urednik omenil koroško vprašanje, to je položaj naše narodne manjšine na Koroškem, ki še danes čaka na svoje pravice. Jugoslavija je dala Nemcem vse pravice, posebno v šolskem področju in je nedavno tudi dovolila ustanovitev zasebnega učiteljskega združenja, zdaj je na Avstriji, da izpolni svečane obljube napram koroškimi Slovincem. G. konzulu bo v času njegovega bivanja v Ljubljani dana priložnost, da se prepriča, kako so Slovenci občutljivi glede Koroške. G. konzul je dejal, da se bo zanimal tudi za to vprašanje. Nato se je naš urednik poslovil od g. generalnega konzula, ker so že začeli prihajati gostje na čajanko. Sprejema so se udeležili po večini v družbi svojih soprog: g. ban. Drago Marušič, general Popović kot zastopnik poveljnika dravske divizije, rektor ljubljanske univerze prof. Šerko, predsednik deželnega sodišča Rogina in višji državni pravdnik Graseli ter predstavniki tukajšnjih gospodarskih in trgovskih krogov. Navzoči so bili tudi vsi ljubljanski konzuli tujih držav. G. generalni konzul je našel v družbi svoje gospe Solije in svojega namestnika g. Stradnerja za vsakega gosta prijazen beseda

Jorga goji tople simpatije do Jugoslavije

Izjava jugoslovanskemu časnikarju

Subotica, 12. nov. ž. Predsednik romunske vlade prof. Jorga se je danes vračal skozi Subotico iz Pariza v Bukarešt. Prof. Jorga je imel na Sorbonni kakor vedno pet predavanj zgodovinskega značaja. Letos gre v Pariz njegova žena in narodni poslanec Anton Ehemale. Na postaji v Subotici je sprejel dopisnika »Jutraneja lista«, ki ga je našel v spalnem vozu težko prehlajenega. Prof. Jorga ni mogel govoriti ter je bil zaradi tega zelo kratek. Na vprašanje ali je potoval v Pariz, da sklene posojilo, je odgovoril da ne. Njegova žena je izjavila, da je imel v Parizu samo predavanje in je pri tej priliki seveda obiskal tudi predsednika francoske republike, predsednika vlade in zunanega ministra. Njen mož je prehlajen ter radi tega ne more dati nobenih izjav. Vendar je predsednik vlade prof. Jorga napisal na listek sledeče: Vedno sem se najlepše spominjal našega zaveznika jugoslovanskega naroda in tudi za naprej želim, da bo ekonomsko in kulturno delovanje med obema državama še bolj tesno kot do

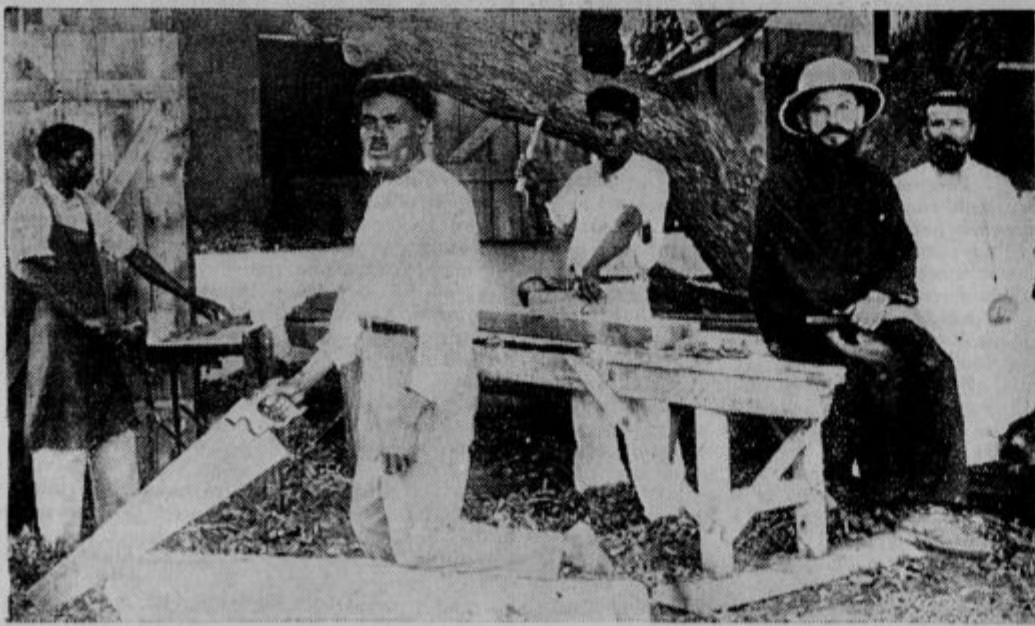
sedaj. Gospod Jorga se je potem ljubeznivo poslovil od časnikarja. Poslanec Ehemale pa je pri njegovem odhodu se rekel, da potujejo sedaj domov, kjer bo v nedeljo otvorjen parlament in prične novo politično življenje, ki ga pričakujejo z velikim zanimanjem. Pred svojim odhodom je dal predsednik vlade prof. Jorga direktive ministriškemu svetu, da sestavijo prestolno besedo. Vergeto je, da bo kralj pozval vse stranke na sodelovanje v interesu gospodarske obnove Romunije. Vsi romunski ministri imamo najlepše mišljenje o Jugoslaviji. Naša splošna želja je, da ustvarimo idejo o tesnem kulturnem in gospodarskem sodelovanju med obema državama.

Noblova nagrada za kemijo

Stockholm, 12. novembra. tg. Noblova nagrada za kemijo za l. 1931 je bila podeljena skupno tajnemu svetniku Boschju in profesorju Berginju. Nagrada za fiziko se letos ne bo podelila, temveč rezervirala za prihodnje leto.

Slovenski klic z Madagaskarja

Pismo misijonskega brata Jožeta Obreze

Prvotna mizarska delavnica pod košatim drevesom. Misijonar v črni obleki je Slovenec brat Obreza v beli obleki pa njegov predstojnik. Drugi so zamorski rokodelci.

Mission Catholique Tuléar, Madagascar.

Oprostite moji neurejeni vsebini. Sprememba podnebja, zaposlenost od jutra do večera in ponoči ter mrzlica me ovirajo, da pogosteje ne pišem.

Vsak začetek je težak, ali ljubemu Bogu hvala, z božjo pomočjo sem prve težave že prestal. Za naprej se mi obeta več počitka, ko imam že nekaj sposobnih delavcev domačinov, ki mi pomagajo pri mizarskem delu, in nekaj orodja za prvo silo. Med kristjani in novopreobrnjenici se širi gorečnost in živo hrepene, da bi postavili ljubemu Bogu primerno zidano stavbo, ki bi se razlikovala od biča spletene in z llovico ometane njihove koče. Kadar so prosti, nosijo in vozijo potrebno za zgradbo. Rokodelci in pogani so za delo plačani seveda. Samo v tulearski misijonski postaji so v delu že tri cerkve. Da se pa ohranijo za delj časa, je njihovo zidovje iz kamna. Vrata, okna, klopi in oltarji pa iz trdega lesa. To pa po navadi čaka name, da pripravim in pošljem tja. Pa ta afrikanski les za delavca ni posebno prijeten, je trd in težak in pri obdelovanju zahteva in izžepa mnogo telesne moči, ki se z navadno hrano ne nadomesti tako hitro, poleg tega nam pa v tem vročem podnebnju odpove tek. Moj predstojnik bi me rad ohranil zdravega in za delo sposobnega več let, da bi mogel še kaj storiti za misijone. S pomočjo misijonskih dobrotnikov si je nabavil male mizarske stroje in s tem se bo mnogo zboljšalo stanje misijonarjev pri grajenju cerkva in misijonskih hiš. Prihranjen bo tudi trud pri nadziranju delavcev in

prihranjen bo zlasti čas. S stroji bom mogel hitro napraviti vse potrebno in odposlati.

Tulear je primorsko mesto z nad 10.000 prebivalci. Narašča stalno. Misijon ima samo dve šolski sobi za dečke. Prošenj za sprejem v šolo je vedno in vedno več in težko je predstojniku, ker ne more ustreči vsem željam poganskih staršev, ki bi radi, da bi se njihovi otroci naučili brati in pisati. Prilika bi pa seveda tudi bila, da se seznanijo s katekizmom in da se pripravijo za sv. krst in sv. obhajilo. Sobi sta tako natlačeni, da otroci še na oknih sede, samo da so pri pouku. Okrog 250 učencev črncev obiskuje ti dve šolski sobi.

Te dni nas je obiskal g. škof. Videl je resnično potrebo za povečanje šolskega poslopa, pripomnil pa, da so kredit za prihodnje leto ni mogel zvečati (letošnjega smo že porabili). Zato je treba previdno začeti z delom. Zaupamo pa v Boga, da nam nakloni še več misijonskih dobrotnikov. Prosim Vas, spomnite se ob priliki tudi na naš misijon v Tulearju.

Vdani

Jožet Obreza, misijonski brat.

Prinašamo to pismo preprostega misijonskega brata Slovence, ki se je posvetil misijonstvu na ta način, da kot mizar deluje v Tulearju in sicer, da izdeluje vse mizarske potrebščine za misijonske naselbine in cerkve. Kdor bi mogel žrtvovati kaj za misijonski namen na Madagaskarju in ustreči prošnji, kot jo izraža pismo samo, naj pošlje na Misijonsko pisarno, Semeniška ul. 2. Ljubljana.

Šest prekajevalcev pred sodiščem

Ljubljana, 12. novembra.

Cene mesu so bile nekaj časa na ljubljanskem trgu v primeri s ceno klavni živini tako pretirane in visoke, da se je zganila javnost in energično protestirala proti tedanjemu stanju. Ako so cene sedaj na ljubljanskem trgu nekoliko nižje, si sme naš list šteti tudi del zasluge. Tudi mestna občina in policija sta začela izvajati kontrolo na ljubljanskem trgu. Del mesarjev pa ni bil voljan tako hitro popustiti pri cenah, zlasti so se krčevito držali visokih cen nekateri prekajevalci. V to stanje je energično posegla policija po svojih agentih, ki je kontrolirala cene mesarjev in ugotovila nekaj prav kričočih slučajev predragega mesa. V posvetu s strokovnjaki in policija za nekaj slučajev sestavila natančno kalkulacijo in je pretirane slučaje ovadila sodišču.

Danes ob pol 10 se je vršila prva razprava proti šestim ljubljanskim prekajevalcem. Razpravo je vodil okrajni sodnik dr. Müller, obtožence pa je branil odvetnik dr. Franc Lokar. Zagovarjali so se morali naslednji mesarji: Albin Ham, Josip Ham, Josipina Ham, Pavel Dolinšek, Anton Gregore in Franja Ahlin. Ovadba ugotavlja, da so mesarji prodajali šunko do 25 Din za kilogram, prekajeno meso do 25 Din, vrat do 22 Din, prekajeno slanino do 25 Din za kilogram, prekajena rebra do 20 Din, prekajena pleča do 20 Din za kilo, prekajene kracje po 16 Din za kilo, prekajeno glavo po 10 Din za kilogram, prekajene parklje do 8 Din za kilogram. Sveže meso so prodajali kremenateljce po 22 Din, vrat po 16-18 Din, glavo po 8 Din za kilogram in jetra po 16 Din za kilogram. Nabavne cene za prašiča pa so bile do 10.50 Din za 1 kg mrtve teže že zaklauega in očiščenega prašiča (v pomladanskih mesecih je bila ta cena dokaj nižja).

Misijonska razstava v Brežicah

Brežice ob Savi, 12. nov.

Misijonska razstava! Dvakrat smo morali odložiti, tretjič — menda — ne bo treba več! V soboto 14. t. m. popoldan in v nedeljo! V risalnici meščanske šole! Na razpolago bo gospod Jan Plestenjak iz Ljubljane, zastopnik Družbe za širjenje vere in Misijonske pisarne, ki bo pojasnjeval posamezne predmete. Marsikomu se bo odprl — nov svet. Zaslutil bo — velikopotezost misijonskega dela sv. Cerkve. Ogrel se bo za misijonsko idejo in sklenil, stopiti v prednje vrste misijonskih sodelavcev. Začutil bo nedopovedljivo srečo, da je — član velike vere, ki sega iz večnosti v večnost, da je otrok katoliške Cerkve. Zahrepenel bo, da prižiga luč resnice na desno, na levo, naprej in vedno dalje. Zasmilila se mu bo vsaka dušica, ki se tava v tmini nevere in poganstva. Dvignil bo oči, sklenil roke, pa molil, goreče pomolil — za rešitev teh neštevilnih bednih neznabočev. Segel bo v žep, pa dal, žrtvoval žulvece groške — za vzvišeno delo misijonstva. Veseli neznanici, ki bodo prejeli, še bolj srečen kristjan, ki je dal! Duh božji je duh apostolstva in misijonstva, delo misijonsko je delo svetnikov, je prosveta božja! Vsak meščan, okoličan, ki še prisaiga na zastavo Kristusovo, naj opozori svoje domače, sosede, znance in prijatelje, da stopijo v soboto in nedeljo na razstavo! Velikanska udeležba na razstavi bi bila čast našemu mestu, znak katoliške zavednosti našega ljudstva! Množice, le brez strahu v dvorano, ni treba nič plačati! Če pa v svoji požrtvovalnosti prostovoljno in veselo prispevaš — v sklad misijonov, boš dvakrat veselo šel iz razstave, s sladko zavestjo, da — tudi tvoji žulji grade božje kraljestvo!

Mladenci in dekleta, otročiči ljubi, na široko odprite očesa, da vidite veliko resnico: Sveta vera, sveta cerkev je za narode vse, za celi svet! In jo boste — vzljubili!

Brežice, Katoliški misijon se je oglašil pri vas. Sprejmite in pozdravite ga častno!

Velik požar

M. Sobota, 11. novembra.

V Šalovcih je divjal silen požar, ki je uničil gostilničarju Žiško Janezu velika gospodarska poslopja.

Hipoma se je začelo iz gospodarskega poslopja kaditi. A komaj so domači opazili, da gori, je svignil od vseh strani plamen. Navzoči so v prvem trenutku kar ostrmeli, potem pa so zagnali krik. Na kraju požara so se kmalu zbrali sosedi. Prihiteli so tudi gasilci iz domače in sosednjih vasi. Gašenje se je začelo s polno paro, a pripomoglo je le k temu, da plamen ni preskočil na druga poslopja. Gospodarska poslopja pa so postala žrtev požara. S temi vred je zgorelo do 100 stotov sena in slame, sodi in gospodarski orodje. K sreči živine ni bilo v hlevu, drugače bi tudi ta postala plen plamena, ker je bilo reševanje nemogoče.

Kako je požar nastal, se ne ve. Škoda je občutna. Nesreča je tem večja, ker poslopja niso bila zavarovana.

Fotoamaterji! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in peccni napravi

fofoodd. Jugoslovanske knjižarne

Muzejsko društvo za Slovenijo

Pretekle dni se je vršil ob številni udeležbi članstva redni občni zbor tega našega najstarejšega društva. Predsednik dr. Rudolf Andrejka, ki je otvoril zborovanje, se je predvsem spominjal umrlih društvenih članov, med katerimi omenja prvega društvenega odbornika in sodelavca Bulovca Antona, višjega sodnega svetnika v p., nadalje dr. Danila Majarona, soustanovitelja naše univerze; dr. Valentina Krisperja, organizatorja našega tujškega prometa in vnetega pospeševalca našega domoznanstva; dr. Jožeta Lesarja, kanonika in prorektorja bogoslovnih šol, uvaževanega raziskovalca zgodovine janzenizma med Slovenci; Mazovca Ivana, gimn. profesorja in pisatelja v Ljubljani; Porento Gašperja, gimn. profesorja v St. Vidu nad Lj. in slikarja nabožnih slik; Kušarja Franca, župnika v Mengšu, Hočevarja Alojzija, sodnega svetnika in Novem mestu in Wilfana Franca, člana uprave dunavske paroplovne družbe na Dunaju.

Nato je predsednik omenil, da se je reorganizacija društva, ki deluje izza leta 1930 v dveh sekcijah: naravoslovni in zgodovinski, obnesla in da se je poživilo notranje delo sekcij. Dokaz so vsebinsko bogata in znanstveno tehtna izvestja sekcij, ki so pred nekaj meseci izšla. Dočim je zgodovinska sekcija obdržala za svoja izvestja dosedajni naziv: Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo in tudi zunanji format, je prirodoslovna sekcija izpremenila poleg formata tudi naziv svojemu izvestju, ki se odsej glasi: »Prirodoslovne razprave«.

Društvo je tudi sicer marljivo in vestno delovalo. Blagajniško stanje je uravnovešeno ter je finančna podlaga tudi za prihodnje publikacije društva, ki izidejo v kratkem, zagotovljena. Zanimanje za društvo razveseljuje raste, kar dokazuje porast članstva za skoraj 100 članov, tako da šteje društvo danes 425 članov. Društvo ima v načrtu več drugih akcij, tako n. pr. vzidavo spominske plošče za zgodovinarja Ljubljane, Ivana Vrhovca, za osnovanje posebne zbirke spominskih svetinj in znakov itd.; seveda se bo to izvršilo šele, ko se življenjske razmere, zlasti pa splošne denarne prilike, zopet uravnovešajo. Dokler traja gospodarska kriza, je še izdajanje rednih izvestij samo na sebi težko in odgovorno delo. Prav tako je trajno zanimanje članov glavnega odbora in sekcij za društveno delo v današnjih časih, ko odrija skrb za vsakdanji obstanek vsa altruistična stremjenja, vredno vsega priznanja in pohvale.

Iz ostalih poročil društvenih funkcionarjev je razvideti, da je imel glavni odbor 6 sej, zgodovinska sekcija 4 seje, prirodoslovna sekcija pa 12 sej in 13 mesečnih sestankov s predavanji. »Glasnik« (historični del) za leto 1930 je stal 14.574 Din, »Prirodoslovne razprave« pa 25.648 Din. Muzejsko društvo je v zamenjavi s 150 znanstvenimi društvi. V zamenjavo poslana publikacije predstav-

Žalostna usoda slovenskega kmeta

Slika z mariborskega sejma

Maribor, 12. novembra.

Zadnji terek, dne 15. t. m., se je vršil v Mariboru živinski sejem, ki je bil zelo dobro obiskan. Živine so prignali toliko, kakor že malokdaj poprej. Bili so tudi prav lepi komadi. Ali žalibog kupcev ni bilo...

Ako si opazoval vrvenje na živinskem trgu, se ti je nudila prav žalostna slika. Lastniki živine so vabili mesarje in prekupece, naj se jih usmilijo in jim odkupijo živinčeta. Nekateri so ponujali svojo živino za naravnost sramotne cene ali kljub temu je malokateri spravil svojo živino v denar. S komkoli si govoril, vsak je tožil in jadikoval, da je dospela gospodarska kriza na kmetih do vrhunca. Kmetje nimajo denarja niti za davke, niti ne morejo za zimo kupiti članom svoje družine potrebno zimsko obleko in obutev. Vino in les ne gresta v denar, sadja je bilo v mariborski okolici letos malo, in še tisto ni imelo skoro nobene cene. Kar pa so dobili ljudje za kakšen voziček krompirja, zelja, ali repe, pa gre za vsakdanje potrebe, kakor da bi vrzel muho v ogenj.

Zalostnih in povešenih glav so se vrtili kmetje tokrat z mariborskega živinskega sejma. Priporočali bi tistim, ki še vedno mislijo, da je kmet zakopan v same dobrote, v denar in blagostanje, da bi si ogledali to mučno sliko. Slišal bi samo godrnjanje in besede žalosti. Kmetič od Sv. Marjete ob Pecnici mi je doslovno rekel sledeče: »Če bo šlo tako naprej, lahko na prstih ene roke izračunam, kdaj bo šla moja kmetija na boben. Pred poldrugim letom sem kupil kravo, ki sem jo danes prodal. Tehtala je okoli 400 kg in sem

plačal tedaj za njo 2.900 Din. Sedaj sem jo pital cele mesece in je tehtala par kg več kot 500 kg in sem dobil zanjo celih 1.255 Din. Davka z vsemi dokladami sem imel leta 1929 816 Din, letos pa me tirjajo za 2.712 Din. Iz tega lahko vidite, kako dobro se v sedanjih časih godi nam kmetom. In sedaj nas še gonijo okoli in nekateri nas silijo k društvom in tam plačevati visoko članarino, katera gre ne vemo kam. Prejšnje čase sem bil član Izobraževalnega društva pri Sv. Petru in sem plačal vsako leto par dinarjev in moja družina je imela za izobrazbo dovolj čtiva in poduka na razpolago... Čudim se tudi temu, da v dobi, ko cene kmetiskim pridelkom tako strašno padajo, pa niso tovarnarji pri cenah industrijskega blaga prav nič popustili. Tu bi morali merodajni gospodje kaj resnega ukreniti, če hočejo rešiti slovenskega kmeta gospodarskega pogina.

Druga slika: Čez državni most žene sključen kmetič par volov. Na sebi je imel raztrgano obleko in gube na licih so prišale o velikih težavah, ki ga tarejo. Stopim k njemu in ga vprašam: »Očka, ali ste kupili vole?« Možek mi žalostno odgovori: »E, kaj še! Nisem jih mogel prodati, če bi jih tudi za mesarji in kupci metal. Niti 4 Din mi nihče ni hotel dati za kilogram žive teže, četudi so voli, kakor vidite, lepo rejeni. Spomladi leta 1929, ko sem jih kupil, so tehtali 915 kg in sem dal zanje tedaj 7 Din za kilogram, danes tehtajo 1.200 kg in mi nihče ni hotel dati niti 4 Din za kilogram. Davkarija me rubi za davke, bolnišnica me tirja za stroške zdravljenja mojega sina, pri hiši pa ni niti krajarja denarja. — In debele solze so se pojavile na licu ubogega kmetiča... — t

Drzen vlom na Ježici

Ježica, 12. novembra.

Nocojšnjo noč je bilo vlomljeno v stanovanje tukajšnjega pekoveškega mojstra Urbančiča. Medtem, ko so se mojster sam ter oba pomočnika nahajali spodaj v pekarni pri delu, je neznan vlomilec prišel v stanovanje Urbančiča, ki se nahaja v isti hiši zgoraj. Vlom se je izvršil ponoči od polnoči do treh zjutraj, natančno se čas seveda ne da ugotoviti.

Ko je g. Urbančič prišel kakor v neki slutnji ob treh zjutraj iz spodnjih prostorov v svoje stanovanje, je opazil, da leži takoj za kuhinjskimi vrati na tleh volvena jopica ter telovnik, kar vse je prej viselo na vratih. To mu je takoj postalo sumljivo. Ko je Urbančič jopico pobral, je opazil, da manjka v njenem žepu moška ura, ki je bila pripeta na usnjeni vrvi. Nato je g. Urbančič sto-

Mrtvec najden v podzemski jami

Novo mesto, 11. nov.

Kake dobre pol ure od vasi Občine pri Poljanah, se nahaja gozd, Klingelstal, last grofa Auerperga, v katerem je velika podzemska jama. V ta gozd je prišel preteklo soboto Rudolf Pečauer, sin posestnika v Poljanah, pa je naletel na to jama. Radovednost ga je gnala, kakšna je jama znotraj. Zato je nekaj časa opazoval okrog jamskega vhoda, da je našel primeren vhod v jama. Spustil se je po vrvi v globino. Pred njim je zazijal dolg hodnik. Napotil se je vanj. Pa ni šel dolgo naprej, kajti naenkrat mu je korak zastal. Na tleh je zapazil truplo človeka, ki je bilo že v razpadajočem stanju.

Razumljivo je, da se je fant tega zelo prestrašil. Kolikor je mogel hitro, je zopet splezal iz jame in tekel to domov povedati. Najdba je bila takoj javljena toplaškemu orožništvu, ki se je takoj

podalo zadevo preiskat. Orožništvo ni moglo ugotoviti identitete trupla. Mrtvec je bil oblečen le v spodnje perilo. Imel pa je pri sebi srebrno uro, na pol razpadlo denarnico in očala. Na glavi ni bilo nobenega mesa več. Po obvestilu orožništva je prišla na lice mesta den. 10. t. m. sodna komisija, v kateri so bili preiskovalni sodnik Prijatelj, zdravnik dr. Pavlič in zapisnikar Andrej Jarc, ki je ugotovila, da gre tu za nekoga 64 letnega Franca Wuchte-ta iz Občini pri Poljanah, katerega pogrešajo že od meseca maja 1. 1927.

Tega leta se je po vsej okolici govorilo, da je izginil Wuchte, da je najbrže umorjen, ker je veljal za premožnega človeka, ki je bil dalj časa v Ameriki. Ker se pa je baje večkrat pohvalil, da ima denar, so sodili da ga je kdo umoril in oropal. Na truplu, kakor tudi na lobanji pa komisija ni mogla ugotoviti nobenega nasilja, kar bi pomenilo, da je mož morda sam padel v jama in se ubil. Truplo so potegnili iz jame in ga prenesli na vaško pokopališče. Zagonetka smrti Wuchte-ta pa je menda za vedno pokopana.

Ljubljana

Izseljenski večer v Delavski zbornici

Ljubljana, 12. novembra.

Centrala Krekovih družin je uvedla letos delavake prosvetne večere, ki se vršijo v Delavski zbornici. Že prvi tak večer je pokazal, da je ta ideja prav posrečena. Prav tako je lepo uspel sročnji prosvetni večer, ki je bil posvečen našim izseljencem.

Prosvetni večer je otvoril s primernim nagovorom tajnik Zorman, nakar je g. Gajeta občutno recital odlomek iz Zupančičeve »Dume«. Mogočna Zupančičeva poezija je napravila na občinstvo velik vtis. Nato je govoril predsednik Rafaelove družbe p. Kazimir Zakrajšek o stikih med našimi izseljenci in domovino. Poudarjal je, da so bili ti stiki v začetku prav šibki, pozneje, zlasti pa v zadnjih letih, pa so se zelo zboljšali. Naši izseljenci so hvaležni za vsako zanimanje, ki ga pokaže domovina zanje. Domovini so toliko bolj vdani, kolikor več ljubezni ima domovina zanje. Tudi mladina naših izseljencev, ki je bila rojena v tujini, se je že pričela krepko zavedati svoje pripadnosti k slovenskemu narodu.

Za p. Zakrajškom je govoril izseljenski komisar, ravnatelj Fink. Predvsem je podal nekaj statistike o izseljencih. Iz Slovenije se je izselilo po vojni 18.000 ljudi v prekomorske države. V teh številkah niso vštetih Slovenci s Primorskega in Koroskega. V kontinentalne države pa se je izselilo v zadnjih štirih letih nad 15.000 oseb. Računajo, da je sedaj v Franciji nad 16.000 Slovencev, v Nemčiji nad 30.000, v Holandiji nad 3000 in v Belgiji nad 3000 Slovencev. V zadnjih 50 letih se je iz Slovenije izselilo nad 100.000 ljudi. Računati je treba, da so se ti v tujini potem razmnožili, tako da je sedaj v severni Ameriki okoli 250.000 Slovencev, v Argentini nad 20.000, v ostali južni Ameriki 6000, v Kanadi 6000 in v Avstraliji 200 Slovencev. Ravnatelj Fink je dalje poročal o delu izseljenskega komisariata, o krasni organizaciji Slovencev v Združenih državah, govoril o bodočnosti izseljevanja, o vzrokih izseljevanja, ki ga povzročajo premajhne zaslužke in o možnosti notranje kolonizacije v naši državi.

Zatem je imel g. Pitacco predavanje o Franciji, to je o državi, kamor se je v zadnjih letih usmeril močan tok naših izseljencev. To predavanje so spremljale skioptične slike.

Pri prireditvi je lepo sodeloval tudi tamburški zbor. Občinstvo, po večini delavstvo, je bilo zadovoljno s prireditvijo.

Kaj bo danes?

Drama: »Brez tretjega.« Red A.
Opera: Zaprtlo.
Jakopičev paviljon: Gorčelova razstava.
Union, verandna dvorana: VI. prosvetni večer. Predava g. Vinko Zor: »Od Sušaka do Aten.« Skioptične slike. Ob 8 zvečer.
Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijina trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta.

Volouško meso

I. vrste se bo prodajalo od sobote naprej po 10 in 12 Din kg, prešleže sveže, stegno, pleče, kare po 16 Din kg. Vsako soboto sveži mladi prašički (pujski).
FRANC OCVIRK, mesar in prekajevalec, Šolski drevored.

VI. prosvetni večer, ki bo danes ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union posvečen sinji Adrijli, Dalmaciji in Gričiji. V potpisnem predavanju nam bo podal svoje utise in opise krajev, mest, otokov, katere je na potovanju z našo največjo ladjo »Kraljica Marija« doživel letos predavatelj Vinko Zor. Poleg znamenitih mest in naravnih lepot, ki jih hrani Dalmacija, bomo v duhu in s pomočjo številnih skioptičnih slik obiskali tudi otok Krf, dalje zaliv Argolis, domovino Argonavtov, grad Agamemnonov v Mikenah, Tiryns in Evidaurus. Posetili pa bomo tudi Atene in si ogledali krono grške umetnosti Akropolis ter moderni del mesta. Zanimanje za našo revijero, za lepa letovišča na naših otokih raste po celi Srednji Evropi. Velika zasluga za naš tujski promet so torej potovanja, katera prireja Jugoslovanski Loyd z ladjo »Kraljica Marija«, ki je bila bas letos v Splitu na to ime krščena. Na to predavanje vpljudno vabimo one, ki se zanimajo za potovanje po Adrijli, pa tudi vse ljubitelje grške umetnosti in kulture. Predprodaja vstopnic v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 6. Sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, dijaško 1 Din.

Gledališki večer v Rokodelskem domu. Na Martinovo nedeljo 13. novembra bo priredilo rokodelsko društvo gledališki večer z mnogovrstnim, pestrim sporedom. Pevski zbor pod vodstvom g. prof. M. Bajuka bo zapel več moških zborov naših skladateljev Volariča, Marolta, Bajuka, Deva in Jerbera. Na sporedu sta potem še dve veseloigri in

razni šaljivi prizori. Predprodaja vstopnic bo v soboto zvečer in v nedeljo dopoldne. Pričetek prireditve ob 7 zvečer.

Opozarjamo na koncert Trbovelskega mladinskega pevskega zbora. Zbor vodi njihov učitelj g. Avgust Suligoj. Besedilo vseh pesmi, ki se bodo pele na koncertu, se že dobi v predprodaji v Matični knjigarni, kjer so na razpolago tudi vstopnice od 30 Din navzdol. Koncert bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol 11 dopoldne v veliki dvorani Uniona.

Ribana perilo, batist in svileno ima v krasni izbiri Sterk, nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Drugi tečaj za novodobno prehrano. Vsem volec. damam, ki so se priglasile k tečaju za novodobno prehrano, javljamo, da se bo vršil drugi tečaj istotako v Marijanišču dne 17. in 19. t. m. ločno ob pol 8 zvečer. — Stefanija Humek, gospodinj. učiteljica.

Urejeni trg pred Glasbeno Matico. Več ko mesec dni že popravljajo mali park pred Glasbeno Matico. Sedaj se že nekako vidi, kako bo zgedala preurejena stavba Glasbene Maticice in kako bo harmoniral urejeni park pred njo z Napoleonovim trgom. S popolnoma enostavnimi sredstvi je dobil park lepo kameno ograjo, iz katere štrle sveže obdelani stari občestni kamni. Nasproti glavnemu vходу Glasbene Maticice je postavljena stopnišča. Porabili so stopnice iz starega stopnišča pred magistratom. Na vsaki strani stopnic pa stoji na kamnitem podzidku na kvadratnih podstavkih trije kameniti stebri, na katere bodo prišli doprni kipi naših komponistov. Fasada Glasbene Maticice je dobila z balkonom povsem novo lice. Štirje oglati in visoki stebri nosijo balkon z originalnimi balustrami v drugem nadstropju. Stebri so zaključeni z lepimi glavnicami. In ves balkon in stebri so iz umetnega kamna. V I. nadstropju pa je prav tako zgrajen nov balkon, ki pa sloni na konzolah. Na vsak način je ta rešitev jako originalna in bo s končno ureditvijo parka poživljala lice okolice.

Ceskoslovenska obeca v Ljubljani. V soboto, dne 14. t. m. o osmih hodin večer v restauraciji Zvezda prednastopila prof. Dra. Burišana o zasn. spisovatelji Viktoru Dykovi s recitacijo sl. Marikove. V nedeljo, dne 15. t. m. o četrte hodin odpoledni loutkove divadelko pro deti v Nérodin domě.

Prvi izlet Fotokluba Ljubljana se bo vršil v nedeljo, 15. t. m. ob primernem vremenu skozi Božji grob proti Fužinam. Člani, zlasti začetniki, se zberejo ob 13 v društvenem lokalu, Strossmayerjeva 4, s kamerami in potrebnim negativnim materijalom. Tema izleta: Tehnika fotografškega posnetka ob motivu v naravi. Vabljeni tudi prijatelji fotoamaterskega gibanja.

V mestni klavirni ljubljanski se bo v soboto 14. t. m. ob 15 prodajalo na prosti stojnici prašičje meso.

Nasilen podnajemnik. Pri vpokojenki Josipini Nočevi v Zgornji Šiški 41 je že dalj časa stanoval neki Friderik G., ki se izdaja za časopisnega poročevalca, dasi ga od časnika nevihi ne pozna. Tega gospoda je zadnjič gospodinja terjala, naj ji plača stanovanje in hrano. Podnajemnik pa se je razdal tega tako razburil, da je uničil v svoji sobi skoraj vso opremo. Razrezal je pernico in blazine, s črnilom polil divan, uničil perilo, zdobil umivalnik in ogledalo, prav tako vrž za vodo, razbil svetilko, budilko in tri stenske slike ter povzročil še drugo škodo. Gospodinja je nasilneža ovadila policiji in naznanila, da ima okoli 3450 Din škode.

Tramvajška nesreča na Celovski cesti. Včeraj okrog 8 zjutraj je malo od postaje Keršič opazila 26letna služkinja Ivanka Voje, da je pozabila izstopiti. Razburjena je zaprosila sprevodnika, naj voz še enkrat ustavi. Ker pa po predpisih in pod težko denarno globo sprevodnik tega ne sme storiti, se je vsa iz sebe pogrnala iz svojega sedeža v sprednji del voza ter pred očmi številnih potnikov skočila iz drvečega tramvaja. Ker se je pri skoku obrnila nazaj namesto naprej, jo je zaneslo. Prijetela je z glavo na kup robnikov, ki so zloženi ob strani ceste nasproti nogometnega igrišča Ilirije, kjer je nepremično obležala. Medtem se je že ustavil električni voz in potniki so priskočili k nezavestni ponesrečenki ter jo naložili na mimosidečni avto-taksi, ki jo je odpeljal v bolnišnico. — Ta slučaj naj bo zopet resen opomin vsem onim, ki se premalo zavedajo nevarnosti izstopanja med vožnjo.

Vienna: W. A. C. 2:1 (2:0)

Dunaj, 12. nov. tg. Danes se je vršila pred 22.000 gledalci druga finalna tekma za Mitropa cup. V finalu sta igrala dva dunajska kluba Vienna in W. A. C., ki sta izšla iz vseh dosedanjih tekem kot zmagovalca. V prvi tekmi, ki se je vršila pretekle nedeljo v Curihu, je zmagala Vienna s 3:2. Tudi danes je premagala Vienna W. A. C. z 2:1 (2:0). S tem je postala Vienna za letos zmagovalka v Mitropa cupu s skupnim rezultatom 5:3. Letos so se vršile tekme za Mitropa cup petič. Dosedanji zmagovalci so: Sparta (Praga), Ferenzvaros (Budimpešta), Ujpest (Budimpešta), Rapid, in Vienna (oba Dunaj). Današnja tekma je vodil Italijan Barlassina.

Maribor

Velik cerkveni koncert bo v sredo v mariborski stolnici. Cecilijino društvo izvaja Rossinijev Stabat mater v proslavo svoje 25 letnice. Sodelujejo Lovsetova, Vedralova, Neralič in Živko. Vstopnice po Din 6.—, 10.— in 15.— se dobijo v predprodaji pri Höferju in v Cirilovi knjigarni.

Inšpekcija na okrožnem sodišču. Na mariborskem okrožnem sodišču se vrši inšpekcija, katero izvršuje podpredsednik višjega delovnega sodišča v Ljubljani dr. Vladimir Golia.

Poborski dom se pripravlja na zimo. V Pohorskem domu so pričeli dne montirati v tujskih sobah peči, tako da se bo še pravočasno pripravil na zimo, ki obeta letos te najudobnejši postojanki našega Pohorja prav obilen posest. V Pohorskem domu bo tekom letošnje zime organiziranih več smučskih tečajev ter se bo vršil prvi pod okriljem Mariborskega smučarskega kluba najbrže že za Božič.

Pohorje v slikah je pokazal v sredo zvečer številnim poslušalcem in gledalcem, ki so napolnili dvorano Prosvetne zveze, g. Vales, potem, ko je uvodoma spregovoril v imenu zimskega odseka SPD g. Gajšek. Predavatelj je povedel navzoče občinstvo, med katerim je bilo zlasti veliko dijaštva in vojaštva, iz Maribora v Radvanje in odtod k Mariborski in Ruški koči in nato na Pec in naprej v Savinjske planine. Prikazovanje skioptičnih slik o lepoti slovenskega planinskega sveta je vzbudilo in poslušalcih in gledalcih obilo priznanja. Omenjeno predavanje je prvo v ciklusu predavanj, ki jih namerava v letošnji sezoni izvesti agilni zimskega odsek SPD v Mariboru.

Poroke. V zadnjem času so se poročili v Mariboru: Jožef Leskovar, železničar, in šivilja Veronika Kancler; tovarniški delavec Anton Gorenjak in viničarjeva hčerka Justina Weingerl; mizar Ludovik Kozar in posestnikova hči Alojzija Mulec; zasebni uradnik Oskar Lang in posestnica ter gostilničarka Julijana Razboršek; mizar Franc Mir in zasebnica Terezija Vamberger; vlakovodja Franc Krajnc in zasebnica Marija Volavčnik-Pacher; krojaški pomočnik Franc Babič in trgovska pomočnica Antonija Ellec; kovaški pomočnik Jožef Meškoj in šivilja Marija Uranič; strojni ključavničar Ivan Markež in Julijana Spragar; mlinarski pomočnik Miroslav Pfeifer in tovarniška delavka Jožeta Celofiga. Obilo sreče!

Petkrat z nožem nad svojo ločeno ženo. Med Kamnico in Mariborom je prišlo včeraj zjutraj do krvavega obračuna, kojega žrtve je postala 34letna Marija H. Ze dalje časa živi omenjena ločeno od svojega moža, s katerim se nista mogla razumeti. Mož pa je še vedno zaloval za svojo izgubljeno ženo ter vedno iskal prilike, da se sestane z njo ter jo nagovarjal, naj se zopet povrne k njemu nazaj. Včeraj zjutraj jo je pričakoval na poti iz Kamnice v mesto, vedoč, da se bosta sešla. Zopet je prišlo do nagovarjanja od moževe strani, naj pozabi vse, kar je bilo ter se povrne nazaj. Žena pa je vse ponudbe trdovratno odbijala, kar je spravilo moža v jezo in obup. V besnem razpoloženju je posegel po nožu ter zadal svoji bivši zakonski družici 5 vbojelijev, da jo je obšla kri ter se je komaj privlekla do bolnišnice, kjer so jo obdržali na zdravljenju. Nekatere rane so precej resne, vendar ne nevarne.

Pri britju se je ponesrečil. Včeraj zjutraj se je težko ponesrečil 47letni upokojenec paznik Alojzij Ostrouška. Pri britju mu je britev izpodletela ter mu je ostrina prizadela na vratu nevarno rano. Prezval si je odvodnico in le takojšnji pomoči in prepeljavi v bolnišnico se ima zahvaliti, da bo kljub precejšnji izgubi krvi ostal pri življenju.

Posestne izpremembe. Trgovce Drago Rosim je kupil od Franca Kovačiča hišo v Razlagovi 23 za 490.000 dinarjev. — Blaž Bonča in Jožica Randl sta kupila od Antona Steigler hišo v Slovenski 4 za 75.000 dinarjev. — Weiss Josip in Marija, sta kupila hišo Aleksandrova cesta 29 od Kosi Franja in Marije za 160.000 Din. — Karl in Marija Sarija sta kupila hišo Vrbanova ulica 71 od Vekoslava Sturma za 240.000 Din.

Usoden skok preko jarka. V mariborsko bolnišnico so prepeljali iz Sladkega vrha 66letnega posestnika Karla Kreislerja. Ko je hodil domov, je hotel preskočiti širok jarek, toda stare noge niso bile več tako sigurne, padel je ter si zlomil desno nogo v gležnju. Poklicali so mariborski reševalni oddelke, ki je oskrbel prepeljavo v bolnišnico.

Avtomobila se je ustrašil. Nenavadna nezgoda je zadela včeraj delavca mestnega gradbenega podjetja Karla Menbauerja. V ozki ulici mu je nenadoma privozil nasproti osebni avto ter žvignil čisto blizu mimo, česar se je Menbauer tako prestrašil, da je v hipni zmedenosti odletel v zid z obrazom naprej ter zadobil na licu težke poškodbe. Iškali je moral pomoči v bolnišnici.

Ciganski vlomilec pred sodiščem. Trije Kokaši, Matija, Stefan in Ivan, sami cigani iz Prekmurja so stali včeraj pred senatom treh sodnikov ter se zagovarjali radi vloma. Dasi so bili vsi zasadeni pri dejanju, oziroma na begu ter jim je krivda dejansko dokazana, vseeno je stopila na dan pri obravnavi njihova prava ciganska trdovratnost in zaklinjanju in priseganju pri vseh mogočih stvarih ni bilo v veliko zabavo občinstva ne konca ne

kraja. Z odtisi paleev kot originalnimi ciganskimi podpisni opremljena obtožnica nam slika dejanje sledeče: V noči na 18. junija letos je bilo vlomljeno v trgovino Viktorja Zadravca v Vogrčevih in vlomilec so odnesli za 18.000 Din razne blaga. Zjutraj so se vlomilci, sami cigani, splazili iz nekega gozdiča, kamor so se bili po vltomu zatekli, da so si razdelili plen. Pri tem so naleteli na kosce, ki so kosili na bližnjem travniku. V šali so pričeli kosci kričati na neznane moške, ki so nosili velike cule na hrbtu, cigani pa so to vzeli zares ter so spustili jedro v beg. Sedaj so kosci videli, a kom imajo opravka ter so jo uverili za njimi. Eden od begunov je padel ter počel in, misleč, da bo ušel očem preganjalcev. Toda odkrili so ga in predali orožnikom. Bil je to Kokaš Matija, ki je nato izdal svoje tovariše. Vseh pa oblasti niso izsledile, ker so izginili neznano kam, tako da so bili to pot obojeni samo navedeni trije. Vsak izmed obtožencev je bil obsojen na poldruge leto robije ter povračilo stroškov v znesku 3489 dinarjev. Razpravo je vodil svetnik Zemljčič, dr. Cemer in Kolšek prirednika; obtožbo je zastopal drž. pravdnik Sever, zagovornik dr. Veble.

Kostanjem v Strossmayerjevi ulici proti sekira. Lepi kostanjev drevored a Strossmayerjevi ulici bodo morali razredčiti in sicer radi priložne lastnika novega stanovanjskega bloka, ki je bil letos pozidan. Kostanji so tako gosti in gre drevored v neposredni bližini stavbe, da so stanovanja v neprestani senci. Radi tega bo najbrže potreba izsekati nekaj dreves ob fronti nove hiše.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 13. novembra: BREZ TRETJEGA, Red A.
Sobota, 14. novembra ob 15: KRALJ NA BETAJNOVI. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene. — Ob 20: DVE NEVESTI. Izven. Znižane cene. — Nedelja, 15. novembra ob 15: VEST. Izven. Znižane cene. — Ob 20: PRITLICJE IN PRVO NADSTROPJE. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 16. novembra: DVE NEVESTI, Red D.

Begovičeva drama »Brez tretjega« se ponovi nocoj za abonma A. Edini vlogi igrata gospa Mira Danilova in g. Levar. Režiser prof. Šest.

Dijaštvo in ostalo občinstvo, ki se želi poslušati globoko znanih cen, opozarjamo na prvo dijaško predstavo v letošnji sezoni. Vprizori se v soboto ob 15 v dramskem gledališču Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi« v režiji g. Cirila Debeveca. Zasedba običajna. Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 13. novembra: Zaprtlo.
Sobota, 14. novembra: AIDA. Gostuje ga Vilfan-Kunčeva. Izven.
Nedelja, 15. novembra ob 15: MADAME BUTTERFLY. Izven. Znižane cene. — Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Opereta. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 16. novembra: Zaprtlo.

Nesreča angleškega parnika

London, 12. nov. tg. Angleški iskalec min »Peter Sfield«, je danes zadel na plitvino pri otoku Tunjunga severno od Fučoua. Na krovu je bil tudi admiral Kelly, vrhovni poveljnik angleške kitajske stacije. Ob hudem viharju je nemški parnik »Dörflinger« najprej prevzel na svoj krov admiral in del moštva, potem pa, ko se je izkazalo, da tenderja ni več mogoče rešiti, tudi ostalo moštvo.

Drobne vesti

Belgrad, 12. nov. I. Današnje službene novice prinašajo celo vrsto manjših zakonov, med katerimi omenjamo posebno zakon o spremembi naše carinske tarife. Odslej znaša uvozna carina: na vile in grablje 70, 35, na ostalo kmetijsko orodje 65, 30, na svedre in drugo jekleno blago iste vrste čez 14 mm znaša carina 45, 30, od 7—14 mm 35, 40 in izpod 7 mm 100, 70. Za jeklen se plača po novi tarifi 8, 6, za oves pa 4, 3. Spremenjena je tudi točka 6 v 15 poglavju uvozne tarife, ki osvobojuje razne izdelke za popraviljanje strojev in parnih kotlov, za slučaj, da se doma ne morejo izdelati v zadostni količini.

Banja Luka, 12. nov. Z. Danes ob 6 zjutraj se je pripetila na cesti med Dobojem in Teslićem težka avtomobilska nesreča. Krstičev avto, ki je bil poln potnikov, se je prevrnil v gobok jarek. Smrtno nevarno sta ranjena dva potnika in šofer, ki so bili prepeljani v bolnišnico, vendar je le malo upanja, da bodo okrevali.

Pisalni in adicijski stroji Continental. Računski stroji Brunsviga. Ivan Legat, Ljubljana, Prešernova, Maribor, Vetrinjska

Kulturni obzornik

Mladina poje...

Maribor, 12. nov.

Res sama mladina je, katero je zbral krog sebe agilni naš glasbenik prof. Schweiger in zapela nam je, da smo bili od srca veseli. Naravnost impozanten dijaški zbor, nad 80 pevk in pevcev je nastopilo v sredo zvečer v Kazinski dvorani; sama sveža mlada grla, kot ustvarjena za našo večno lepo narodno pesem, ki je izpolnjevala celoten program večera. Podali so nam te pesmi z občutkom in ljubeznijo do pesmi same in s tem so nas ogreli, tako da so prišli aplavzi spontano in od srca. Na sporedu je bilo 5 Dolinarjevih, 5 Devovih, 4 Prelovčeve, 3 Pavčičeve, 3 Schweigerjeve, 1 Jenkova in 1 Premrlava harmonizacija naših narodnih. Najboljši utis je napravil vsekakor nastop mešana zbor, ki razpolaga z nekaterimi izbornimi silami, posebno v basih in sopranih. Seveda zbor še ni izpiljen, pozna se še, da obstoja šele kratko dobo in zato niso mogle priti do izraza one linee v podajanju, zlasti v pianissimih, ki jih tudi narodna pesem zahteva. Zato pa so bili zelo dobri dinamični prehodi in forte ter se je zlasti tu pokazalo, da ima vodja zbor že dovoljno v rokah, da mu lahko sledi v vsaki njegovi zamisli. Resnost in ambicija, s katero je ta mladina absolvirala svoj prvi nastop pred javnostjo, dokazuje, da bodo mladi zbor dosegel še lepe uspehe ter povsem izpolnil vrzel, ki je bila odprta v našem koncertnem življenju — gojitev narodne pesmi. Pravo presenečenje

je bil nastop mladega Tomo Neraliča, sinčka našega znanega koncertnega pevca g. Neraliča. S samozavestjo in ležernostjo pri nastopu, še bolj pa z res dovršeno lepo podanimi tremi pesmicam nam je ta mali dečko naravnost imponiral. — Posrečen je bil tudi nastop osmošolca Herberta Ceriča. — G. Schweigerja smo dosedaj poznali kot izvrstnega dirigenta in zborovodjo, nepoznan pa nam je bil kot komponist in harmonizator. Na tem koncertu pa je prvič nastopil pred javnostjo s tremi lastnimi harmonizacijami, katere je zapel moški zbor in sicer: »Fantje zgodaj vstajajte«, »Po polju že rozce cvetijo« in »V nedeljo zjutraj vstala bom«. Pesmi so pokazale, da je Schweiger globoko proniknil v našo narodno pesem ter se z uspehom pridružil vrsti onih naših umetnikov, ki so nam jo oteli pozabe ter jo postavili na naše koncertne odre. — Samospeve je spremljal na klavirju gđ. Minka Zacherlova z nje lastno diskretnostjo in občutkom. — Občinstvo — dvorana je bila nabito polna in cela vrsta jih je morala oditi, ker je zmanjkalo vstopnic —, je bilo navdušeno, in pesmi kot: »So pitčice zbrane«, »Moj fantič je na Trolsko vando« in druge so kar vzgale; pa kako tudi ne bi, saj jih ima danes kljub njihovi lepoti priliko slišati le še obiskovalec gostiln. — Morda bi kazalo koncert ob priliki ponoviti. — G. Schweigerja pa prireditelji mariborskih koncertov prav gotovo zavidajo za njegovo skrivnost, s katero se mu je posrečilo napolniti koncertno dvorano!

Misijonski škof IRENEJ FRIDERIK BARAGA. Spisal dr. Franc Jaklič. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1931.

Ker sem močno hrepnel po tej knjigi, sem

jo dobil v roke e pred splošno razdelitvijo letošnjih Mohorskih publikacij s pozivom, naj v javnosti nekaj zapišem o nji. Z napetim zanimanjem sem jo v malo dneh prebral od prve do zadnje strani (240 strani v večji osmerki) in zdaj — kaj naj zapišem? Brez strokovnjškega ocenjevanja, čisto ob kratkem to: da je krasna in dragocena knjiga. Kdor je ne bo vesel, ni ne kristjan ne Slovenec. Po vseh dostopnih virih sestavljena, gladko in domače v čisti slovensčini spisana, bogato ilustrirana nam stavi pred očmi pač največjega moža, kar jih je rodila kdaj slovenska mati. O, kakšen človek je bil ta ljubi Friderik Baraga! Vi vsi, ki se naphujete med nami in mislite, da ste kaj — berite to življenje in boste videli, kako malo ste, kako nič... Ko se bo slovensko ljudstvo zatapljalo v to knjigo, mu bo hitreje bilo srce in prsi bo širil ponos in solze bodo pribileste v oko. Kaj je res naš ta velikan, ta orjak, ta idealni mladenič in študent, ta goreči duhovnik v domovini, ta neustrašni apostol vere med divjimi rodovi, ta visokonarajeni kulturni delavec, ta ves v nadnaravo potopljeni, in neverjetnih naporih se poučujočji škof, ta svetnik? Da, res je naš, hvala Bogu! In Bog daj, da ga slovenska usta kmalu smejo častiti na oltarju!

Menda je vsaj Mohorjeva družba natisnila te knjige več nego samo za člane, mnogo več? Če je ni, naj jo hitro natise ne toliko, da jo bo majhni ceni vrgla v masah med vse slovenske ljudi! Boljšega krščansko-kulturnega dela nam skoro ne more narediti. Na tem pa iz srca čestitam Družbi in pisatelju in vsem, ki ga bodo deležni. — Dr. Mih. Opeka.

Katoliški misijoni, št. 2. Poleg prijetne vsebine prinaša vrsto zelo zanimivih slik iz misijonskih pokrajin, odtisnjenih na finem papirju. Letna naročnina znaša s prilogo »Tuji svet« 20 Din.

»Hrvatska Prosvjeta«, št. 11. — Posebna interesantnost te številke je vrsta umetniških reprodukcij židovskega umetnika Abela Panna. Letonski umetnik Pann je dolgo let študiral v Parizu, nato pa odšel v Palestino, kjer z velikim talentom in silnim realizmom ustvarja svetopisemske tipe in sicer po židovskem narodu, kakor živi na svoji pradavni zemlji ne pa po tipih, ki jih sicer nudijo aklimatizirani judje. Njegov Mojzes, Jafat, Ham in Sem, potem Jožefovi bratje itd. so silno močne kompozicije brez primere. — Reprodukcije so dobro uspele.

Lovec, november 1931. Polno obseznega gradiva s sodelovanjem M. Hafnerja, Kapusa, Regalija, dr. S. Lovrenčiča, prof. Bracuna in dr. — Številko krasi več uspeših slik.

Misijonski koledar za l. 1932 je izšel. Misijonski koledar se je radi svoje pestre vsebine zelo priljubil našemu ljudstvu. Tudi letos bo brez dvoma ugajal. Njegova zunanja in notranja oprema je delo umetnice gospe Greinwald-Glarusove. Enostavne, a živo verske in prikupne slikarske oblike. S to novo opremo je dobil koledar neko gotovo vnesenost in domačnost, ki bi jo kazalo sploh obdržati. Vsebina bo zadovoljila čitatelje. Najprej imamo dalje poročilo o misijonu belih očetov v osrednji Afriki (Fr. Jereb C. M.), ki se čita kakor povest. Potem sledi prevod iz »Kath. Missionen« o malem kitajskem boncu. Prof. dr. Ehrlich je napisal interesantno poročilo o »Islamu v severni Afriki«. J. Bele C. M. je posvetil kratko študijo dr. Sunu, preobraževalcu Kitajske in I. Pavlin je tudi letos sestavil lep pregled misijonskega dela. Končno slede poročila in serije prav zanimivih slik. — Koledar stane le 10 Din. — Toplo priporočamo!

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

ZREBANJE I. RAZREDA XXIII. KOLA
19. in 20. novembra 1931.

7 premij! 50.000 dobitkov!

Cena srečk:

- 1/1 srečka Din 200.-
- 1/2 srečka Din 100.-
- 1/4 srečka Din 50.-

Strogo solidna, točna in diskretna postrežba!

Opozarjamo, da ne prodajamo srečk potom agentov, preprodajalcev ali potom raznih trafik, ampak edino le naravnost in v naših prostrah.

Bančno komanditno društvo

A. REIN I DRUG, ZAGREB
ILICA 15. GAJEVA ULICA 8.
BEOGRAD
Knez Mihajlova ul. 47.

Trbovlje

Selijo se. V sled sprememb med višjim uradničtvom pri TPD odide te dni inž. Sater iz Trbovlje za obratovodjo v Zagorje, nadzornik Pertot pa iz Zagorja v Trbovlje na mesto nadzornika Pirhana, ki je odpuščen kot tuj državljan, iz istega vzroka gre decembra obratovodja Gerlach, ki pa ima že tudi polna leta za pokojnino.

Nogo si je zlomila gospa Tausel Marica, ko ji je v domači hiši spodrsnilo na stopnicah.

Poročili so se: Golob Alojz, rudar, s Krea Marijo na Sv. Planini, Lindič Franc, rudar, s Kocman Antonijo, Vrečar Stefan, rudar, z Gubenski Rezo, Vozelj Leopold, rudar, z Prašnikar Ivanom, Plazar Bernard, steklar, z Zabinšek Julko, Saria Ivan z Medved Marijo, Vivod Anton, rudar, z Hirschberger Karolino, Hirschberger Ferdo, rudar, z Komar Ivan, Tavzel Konrad, rudniški mizar, z Pavšek Marijo, Karlin Jakob, posestnik iz Tržišča pri Slatini, z Drofenik Marijo, hčerko posestnika, in Vidovič Anton, posestnik v Planinski vasi, z Zmrzlak Marijo, hčerko posestnika iz Marije Reke. Bog daj srečo!

Veliko skladišče iz železobetona dela cemenarna poleg dosedanjega. Prostor so pridobili na ta način, da so odbili del skalnatega hriba, ki tvori tudi eno steno novega skladišča. Tako bo tovarna v stanu pripraviti velike zaloge cementsa za stavbno sezono v prihodnjem letu.

Krško

Pariški »Figaro« je nedavno zapisal: »Poleg svoje narodne preteklosti poznajo dandanes Jugoslavi najboljše francosko zgodovino. Poleg svojih narodnih pisateljev čitajo zlasti francoske pisce. In poleg svoje rodne domovine najgloblje ljubijo Francijo. Upati smemo, da bo francosko ljudstvo pomagalo Jugoslovanom, da postanejo tudi oni velik narod, sedaj ko so združeni v svoji narodni državi.« — Prav temu namenu lahko služijo tudi znameniti igrokaz: »Trosila bom rožec v petih slikah po slavnem francoskem filmu (Pierre L'Ermitte), ki ga priredi Prosvetno društvo v Krškem v društveni dvorani cerkvene hiše v nedeljo dne 15. t. m. ob 15. polpodne. Igrokaz, ki je proslava najbolj znane sodobne francoske svetnice ljubeznive sv. Terezije Deteta Jezusa, bo vabljiv za vse zlasti pa primeren za mladino. Zato lepo vabljeni tudi sosede od Rajhenburga, Vidma in Leskoveca. Ne le velik, tudi svet naj postane naš narod po zgledu francoskih vzornikov — herojev — svetnikov!

Brežice

K Sv. Roku! Romarji, vzemite popotnice v roke! Dvignite se! Pridite zopet v drago cerkvičo! V nedeljo, 15. novembra dopoldne se bo vršila blagoslovitev dveh novih bronastih zvonov (A 497 kg in C 301 kg), ki ju je vliła mariborska zvonarna »Zvonoglas«. V soboto prideta v mesto, v nedeljo se povzpeta v stolp. Opremljena z blagoslovom sv. Cerkve bosta začela vršiti svoje velovito nalogo. Peča bosta, molila, svarila, bodrila, klicala k Bogu. Nanznanja bosta, kdaj je Ave Maria, tisti ljubki trenutek, ko klobuki padajo z glave, ko se sklepajo roke, ko se vas in pa mesto zližeta v harmonijo angelskih misli in besed. Odmevala bosta tje globoko notri v duše, kaj je velika daritev katoliškega altolja. Objokovala bosta — smrt naših dragih; ne objokovala, k molitvi bosta vabila žive za rajne. Molite — da — je tisto klenkanje, ki prodira v vice, ki dviga v nebesa. Z molitvijo se šele začne prava večnostna ljubezen za rajne! Vsi bomo pomrli, nov rod se bo sprehal mimo Sv. Roka, a zvon bosta kakor mlada vsaki dan začenjala — od kraja. Pa kaj, če bo svetovna revolucija pljusnila tudi v naše kraje in z nedolžnima bronoma začela nabijati — plat zvonov. Zvona mlada, bodita srečna! In srečno ljudstvo, ki pije vase vajino večnostno pesem — zveste službe Gospodove. Kdor le more, naj si zagigura prijeten spomin za pozna leta: Ko so pri Sv. Roku v Brežicah dvignili zvonove — sem bil zraven tudi jaz! Pa pridite!

Domžale

Presveta. Schillerjevo petdejsansko zgodovinsko žalogo »Devica Orleanska« vprizori lo in prihodno nedeljo, dne 15. in 22. novembra ob treh popoldne v Društvenem domu Katoliško izobraževalno in podporno društvo. Predprodaja vstopnic v konzumu.

Kamniško učiteljsko društvo zboruje v ponedeljek, 16. nov. ob 9. dopoldne na tukajšnji narodni soli. Na sporedu sta dve važni predavanji ter stanovske zadeve.

Napeljava velenjske elektrike se bliža koncu. Govori se, da nam zasveti okrog sv. Miklavža.

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 13. novembra: Stanislav Kostica, spoznavalec.

Novi grobovi

† Na Stožicah pri Ljubljani je včeraj umrl g. Alojzij Pečnik, posestnik in oče L. Pečnika, ravnatelja Osrednjih mlekar in Ljubljani. Ranjki je dočkal visoko starost, bil je miroljuben in dober mož. Vso svojo pažnjo je posvečal dobri vzgoji svojih otrok, katere zapušta preskrbljene. Vse svoje življenje je bil navdušen gasilce in je v gasilskem društvu vedno deloval. Še sedaj je opravljal funkcijo podnačelnika, dasi mu je bilo za službo pri gasilnem društvu in Stožicah podeljeno častno članstvo. Dolga in mučna bolezen ga je strla. V soboto ob 4. popoldne ga bodo spremili sorodniki in prijatelji na župno pokopališče. Svetila mu večna luč. Zalujočim naše iskreno sožalje!

Ostale vesti

— Prošnja. Med slovenskimi naseljenci v Bistrenici pri Demir Kapiji v Južni Srbiji vlada pomanjkanje in glad. Dobra srca, ki bi hotela poslati pomoč, se naprošajo, da isto pošljejo na katoliški župni urad v Skoplju, kateri bo prispele zneske razdelil med najpotrebnejše.

— Na naslov poštnega ravnateljstva. Prejeli smo iz Most pri Ljubljani: V ponedeljek ob 8. zjutraj sem na močanski pošti oddal brzojavko za Kočevje. Obolela mi je žena in sem nujno klical njene starše. Ta brzojavka je bila vročena naslovniku v Kočevju šele v torek dopoldne z običajno pošto. Pripominim, da je stanovanje naslovnika od kočevskega poštnega urada oddaljeno 10 minut. Plačal sem brzojavno pristojbino, ker je bil slučaj nujen; toda šlo je tako, da bi v istem času prišlo tja tudi navadno pismo za 1 Din pristojbine. Dodajem, da to ni bil prvi tak slučaj. Ze lani se mi je primeril ravno tak slučaj. Mojemu svaku pa se je pred 4 leti primerilo celo, da je iz Most brzojavil v Kočevje v četrtek, da se bo v nedeljo poročil v Kočevju. Brzojavka je prišla v Kočevje naslednji torek, ko je bil že dva dni poročen. Te slučaje lahko dokazem. Zato prosim preiskavo, kdo je kriv take zanikarnosti, ki vsled nje trpi občinstvo in tudi poštna uprava ter njen sloves. — V. K.

— 4500 Din stane trocevni Philipsov prejemalec za izmenični in istosmerni tok št. 2531-33 in ne 3500 Din, kot je bilo včeraj pomotno natisnjeno v zadevnem oglasu na predzadnji strani lista.

— Osrednji odbor SPD sporoča občinstvu, da so odprte in oskrbovane sledeče koče in domovi: V Triglavskem pogorju: Erjavčeva koča na Vršiču (v slučaju legega vremena) in stara Aljaževa koča (neoskrbovana). — V Karavankah: Spodnja koča na Golici in slučajna legega vremena (ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevih pred prazniki), Valvazorjeva koča pod Stolom (stalno odprta in oskrbovana). — V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu. — Pisarna Osrednjega odbora SPD posluje v novih društvenih prostorih palače Saveza grafiških radnika I. nadstropje, Masarykova cesta (poleg hotela Miklič).

— Zgradba nove bolnišnice in medicinske fakultete v Zagrebu. Nedavno so v Zagrebu razpisali natečaj za načrte za zgradbo nove Zakladne bolnišnice in medicinske fakultete. Prvo nagrado je dobil arhitekt Tietmann iz Düsseldorfa. Te dni so se zbrali zastopniki Zakladne bolnišnice in medicinske fakultete ter sklenili pozvati arhitekta Tietmanna v Zagreb, da skupno s predstavniki Zakladne bolnišnice in medicinske fakultete ugotovijo pogoje, pod katerimi bi napravil izvršilne načrte.

— Pobegla blagajničarka aretirana. V začetku septembra je izginila iz Zagreba Estera Zibar, ki je bila blagajničarka pri nekem velikem zagrebškem podjetju. Pustila je pisno svojemu sinu, v katerem mu sporoča, da bo izvršila samoumor zaradi neozdravljive bolezni. V blaginji niso v začetku ničesar pogrčali in so vsi mislili, da si je res vzela življenje. Proti koncu oktobra pa so ugotovili razne nepravilnosti. Sledila je natančna revizija, ki je dognala primanjkljaj v znesku 330.000 Din. Za pobeglo blagajničarko so izdali tirnico. Te dni so orožniki blizu Maribora našli neko žensko, ki se je skrivala v hlevu. Ker se jim je zdelo sumljivo, so jo odpeljali na orožniško postajo, kjer so ugotovili, da je identična s pobeglo blagajničarko. Odvedli so jo takoj v Maribor, odkoder so jo poslali v Zagreb. Izjavila je, da se je dva meseca potikala po Stajferskem in živela od jabolk in od tega, kar so ji usmiljeni ljudje dajali. Denarja ni imela nič, ker je zaupani ji denar poverljiva že od leta 1926 in ga je sproti porabila.

— Prostovoljna smrt v plamenih. Na nenavaden način si je v Zagrebu končala življenje šele 21 letna Marija, žena elektrotehnik Ladislava Gisingerja. Mlada zakonca sta se poročila šele pred tremi meseci. Živela sta v zelo skromnih razmerah. Ko je v sredo zjutraj odšel Gisinger na delo, se je Marija zaklenila v sobo, se polila z bencinom, legla na divan in z žgalico zažgala bencin. V naslednjem trenutku se je po celi hiši začela močna detonacija, očitno povzročena po eksploziji steklenice z bencinom. Sledil je grozen krik. Eksplozija je bila tako močna, da so se pobile šipe na oknih. Kmalu se je skozi razbita okna začel valiti gost dim. Sosedje, ki so to opazili, so takoj poklicali gasilce, ki so pa našli stanovanjska vrata kakor tudi vrata v sobo samo zaklenjena. Najprej so mislili, da ni nikogar v stanovanju. Ko pa so s silo odprli vrata, se jim je nudil strašen prizor. Mlada žena je ležala zglajenela na tleh pred gorčim divanom. Gasilci so takoj polili truplo in sobno opravu z vodo, da zadušijo ogenj. Truplo nesrečne žene je bilo popolnoma opečeno in sežgano. Ko je prihitel Gisinger domov, je prišlo do pretresljivih prizorov. Morali so ga s silo spraviti iz sobe. Mlada zakonca sta živela v srečnem zakonu in eta se resnično ljubila. Brez dvoma je mlada žena izvršila svoje grozno dejanje v napadu hipne blaznosti.

— Boj proti podganam v Zagrebu. V zagrebški klavnici so se silno razmnožile podgane. Zato so sklenili, da jih bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi zatrli. Doslej so jim nastavili 7200 zastrupljenih porcij tako zvane »danske kulture«, o kateri trdijo strokovnjaki, da je eno najboljših sredstev, ker imajo to hrano podgane izredno rade in ker inkubacija traja sedem do deset dni. Šele po tem času začeti podgana bolečine v gobcu in želodcu, nakar takoj pogine. Opazili so, da so podgane požrle vseh 7200 nastavljenih porcij. Učinek se bo videl že dober teden. Če to sredstvo ne bo pomagalo, bodo spustili v kanale strupene pline.

— Smola vlomilev. V poštni urad v Stenjevcu so ponoči vlomili neznan žilčkovci. Odnesli so ročno blaginjo, v kateri je bilo samo 40 Din. Blaginjo samo so drugi dan našli na neki nji.

— Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef« grenchice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef« vodo, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef« grenchica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Po nedolžnem osumljenju umora. Nedavno je bil izvršen v Novem Sadu roparski umor. Osumili so strasnega zločina 27 letnega brezposelnega zasebnega uradnika Zivojina Kratiča iz Belgrada. Na podlagi izdane tiralice je belgrajska policija Kratiča aretirala in ga poslala v Novi Sad. Pri zaslišanju je Kratič odločno izjavil, da ni v nobeni zvezi z roparskim umorom vdove Jonas. O tem umoru je zvedel šele iz časopisov. Ker je vdovo Jonas izza svojega bivanja v Novem Sadu poznal, so ga časopisna poročila posebno zanimala. Kratič je dalje poudarjal, da je vdova Jonas njegovo ime pomotoma vpisala v knjigo za tuje šele dan po prenočevanju. On je 14. oktobra res tam prenočeval, medtem ko je noč na 16. oktober zaradi pomanjkanja denarja prebil na prostem. Z denarjem, ki mu ga je dala srbska cerkvena občina, se je v petek, ko je bil šele pozno zvečer izvršen umor, že popoldne ob 4 odpeljal v Belgrad. Za to svojo trditve je Kratič navedel več prič v Belgradu, ki jih je belgrajska policija zaslišala. Te priče so res dokazale Kratičev alibi. Na podlagi tega so tirnico za Kratičem preklicali, postopanje proti njemu ustavili, njega pa seveda izpustili.

— Ljudske knjižnice 43. zvezek je ravnakar izšel in vsebuje dvojico povesti od dr. Jože Lovrenčiča: »Publius in Hispania«, roman iz starega Rima, ter »Cesta in njen voze«, povest iz XIV. stoletja. Ljubljana, 217 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena nevezani Din 28, vezana Din 40.

— Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Ježica

V našem prosvetnem društvu je dalj časa opazamo neko novo gibanje. Nekaj mladih se je opogumilo in povedalo na glas, da oderske prireditve, ki so po ljudskih odrih v navadi še iz časov čitalnic in ljudske prosvete, ljudstvu danes ne zadostajo več. »Imamo,« pravijo, »lep prenovljen oder in lahko nastopimo s kakim resnim delom in končno že vendar enkrat preženemo omledne burke in prazne operete, ki sicer ljudi prijetno ščegetajo, a jim ne nudijo prav ničesar.« Prvzaprav je bilo nezadovoljstvo že dolgo in zlasti med našimi dijaki je gorela želja po novem teatru. Prvi poizkus so napravili študentje sami, ko so lansko leto vprizorili Cankarjevega »Kralja na Betajnovic«. Bil je to uspeh poizkusa, mogočen korak naprej, prelom s tradicijo. Študentje so vrgli iskro, ki je zdaj vnela tudi druge klane društva. Močno pobudo pa je letos spet dala N. Kuretova razprava »Kaj bo s teatrom?«, ki je izšla v Domu in svetu. Sedaj se je naše prosvetno društvo obrnilo na Narodno gledališče v Ljubljani in od tam prejelo Hofmannthalovega »Slehnika«, ki ga sedaj marljivo pripravljajo. Nekateri gledajo zelo skeptično na to prireditve in prorokujejo le blamažo, drugi spet, ki so videli »Slehnika« že v Ljubljani, pravijo, da ne bodo bli gledat še enkrat, ker se boje za svoj dober okus. Vsi pa smo radovedni. Predstava bo baje že to nedeljo. Takrat bomo sodili.

Jesenice

Kramarski sejem je bil klaveren. Malo sejmarjev, še manj pa kupevcv; ni denarja. Sploh pa postajajo ti sejmi polagoma čisto odveč in bodo ostali le še nekaj spomin na nekdanje čase. Saj je v vsaki drugi hiši na Jesenicah kakor tudi na Savi prodajni lokal te ali one stroke. Cemu potem še sejmi, na katerih se navadno ne ponuja najboljšo blago. Zupanstva naj bi ukrenila, da bi v vsakem kraju ostal samo še po en sejem, toliko, da se obrani tradicija. Na Jesenicah bi zadostoval sejem na binokšni ponedeljek, na Savi pa na praznik svetega Jožefa. To sta največja in najbolj obiskovana sejma.

Prehod čez železniški most. Ker se mnogi ne morejo odvaditi da ne bi hodili čez železniški most na Savi ali pa v bližini istega, bodi vsem tem povedano, da je most po vojaštvu zastražen. Straže postopajo strogo po predpisih, zato naj se vsakdo pokorava odredbam in navodilom ter na poziv obstane. Hoja po železniškem mostu in skozi predore pa je sploh prepovedana.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 13. novembra: 11.30 Solška ura: Moje potovanje v Ameriko (B. Jakac) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinja in sodobno stanovanje (gdč. Humečkova) — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina — 19.30 Kaj da v vzgoji povkvarjene mladine največ opravka (Andrej Stele) — 20.00 Norveški večer (prenos iz Osla) — 21.30 Plošče — 22.00 Cas, dnevne vesti.

Sobota, 14. novembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče — 17.00 Salonski kvintet — 18.00 Viktor Pirnat: Zumberški uskoki — 18.30 B. Hrovat: Razpota kuturnega filma — 19.00 Ga. Orihaber: Angličščina — 19.30 Prof. Namorš: Spoznavanje manufakturnega blaga — 20.00 Dr. A. Campa: Vzroki brezposelnosti — 20.30 Vijolijski koncert, Karlo Rupel — 21.15 Samospevi gdč. Anite Meze — 21.45 Cas in poročila — 22.00 Lahka glasba, izvaja salonski kvintet.

Drugi programi:

Sobota, 14. novembra: Belgrad: 12.05 Opoldanski koncert — 17.30 Koncert Radio orkestra — 20.00 Prenos iz Subotice; koncert vojaške godbe — 22.30 Plošče — 22.50 Ciganska glasba. — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Radio orkester — 20.00 Prenos opere iz belgrajskega narodnega gledališča. — Budapest: 12.05 Radio orkester — 17.15 Radio orkester — 19.00 Vokalni koncert — 20.20 Violinski koncert; Ciganska glasba. — Rim: 13.35 Radio kvintet — 17.30 Instrumentalni koncert — 21.00 Večer antičnih in modernih oper. »Bastjan in Bastjana«, komična opera. — Milan: 11.15 Pestra glasba — 13.00 Plošče — 19.15 Pestra glasba — 21.00 Poljudni večer — 23.00 Plesna glasba. — London: 19.30 Oktet — 21.00 Jana d' Arc, igra — 23.35 Plesna glasba. — Stuttgart: 19.45 Koncert za violino in orkester v E-molu op. 64 od Felixa Mendelsohna-Bartholdya — 20.15 K 100-letnici smrti filozofa Hegela — 21.35 Operetna glasba. — Berlin: 20.30 Opera — 22.20 Plesna glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 13.45 Richard Tauber

Nevarnost influencce

in nalezljivih boleznih vratu obvarujejo

Dobivajo so v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

Dohodki profesionalov

Pri sportu se zaslužijo tudi lepe svote. Seveda sposobni in energični atleti, ki znajo sportu primerno živeti in ki imajo za to potrebne pogoje, so si priborili tudi svetovno slavo. Toda vedno samo nekateri, kar je dokaz, da očetek rekordstva pri sportu nikakor ne drži. Le redki so, ki pridejo iz velike mase sportnikov do rekordov, vsi ostali se pa zadovolje s tem, da nekaj časa goje sport, si s tem jačajo svoje mišice obenem pa tudi zdravje. Odvisna energija človeškega telesa pride edino le pri sportu zopet telesu v korist. V tem članku ni naš namen razkrivati dobrane sporta, povedati hočemo koliko so nekateri zaslužili s sportom.

V tem pogledu prednjačijo profesionalni bokserji. Točno dohodkov ne bo mogoče ugotoviti; kajti poleg lepih svot, ki so si jih zaslužili nekateri s pestjo, ne vemo za vsote, ki so jih vtaknili v žep spretni managerji. Najbrže ti še najboljše žive od sporta, boljše celo ob onih, ki so upravljeni do dohodkov. Je že tako. Vse sportne veličine morajo imeti managerje, kajti oni so samo sportniki in ne trgovci. Pri profesionalnih pa igra prvzaprav reklama glavno vlogo, in to oskrbe managerji. Dobri stari časi za bokserje niso bili zlati časi. Ti so nastopili šele v zadnjih letih. V predvojni dobi so se vršile borbe za svetovno prvenstvo samo za vsote največ s petimi številkami. Prva mojstra, o katerih se ve, da sta se borila za večjo vsoto, sta bila Fitzsimons in Corbett. — Borila sta se za približno 60.000 kron. — Prvi bokser, ki je zahteval svoto šestih števkil je bil Tomy Burns. Zahteval je 1. 1908. za borbo proti zamorcu Jack Johnsonu 120.000 mark. Borila sta se v Sidneyu. Toda vsi prvaki tiste dobe so postali na starost siromaki, čeprav so zaslužili lepe svote. S svojim posebnostmi so porabili vse, in umrli v bedi. Posebno znani radi svojih posebnosti je bil ravno zamorec Johnson. Imel je zlato zobe, v katerih je imel vdolane celo briljante. Prirejal je velike pojedine, razmetaval denar, danes je brez sredstev.

Sele z Dempseyem je nastopila zlata doba. Dempsey je bil najbogatejši bokser, zaslužil je v eni borbi približno 280 milijonov Din. Toda vrača se v ring...! Tudi Tuney, zmagovalce nad Dempseyem je zaslužil približno 140 milijonov Din. Ko je Tuney zapustil ring, je izjavil, da je zaslužil ravno toliko kolikor je nameraval. Ring in borbe v — prepušča mlajšim močem. Njegovo premoženje cenijo na približno 2 milijona dolarjev!

Za bokserji pridejo rokoborci. Pri tem poslu oziroma sportu se manj zaslužijo. Se posebno v današnji dobi. Zato je bilo pa pred leti precej boljše. Stari svetovni prvak, katerega po imenu poznajo tudi naši starejši, Zuyisko Ciganievic, je bil najbogatejši. 60 letni atlet še vedno nastopa ne ko rokoborec, temveč manager. Njegovo premoženje cenijo približno 70 milijonov Din. Drugi tak magnet je bil Hackenschmidt (Rus). Za svoje nastope je prejel pred vojno največ tedensko po 40.000 kron. Ostal je premožen. Slabše je godilo slavnomu kozaku Padubny. Imel je lepo premoženje. Toda revolucija mu je vse vzela. Preživlja se na stare dni kot rokoborec po cirkusih, manjših seveda. Ne smemo prezreti ko že omenjamo rokoborce tudi naše zance. Kop ima lepo premoženje in mu ne bo treba na stare dni živeti v bedi. Poznan je kot soliden atlet. Končno Lassartesse bivši svetovni prvak je sedaj manager kakor smo videli pred dobrim mesecem. Izgleda da bodo za rokoborce kmalu nastali boljše časi. V Ameriki so se pričeli zopet zanimati za rokoborbo; traja dalj časa in je zanimivejša od boksa. Ljudje, ki plačajo, hočejo tudi nekaj videti.

V tretjem redu pa pridejo na vrsto jokyei. Med njimi je zelo malo takih, ki bi imeli premoženje. Na lahek način zaslužijo pa še lažje porabijo. Slabše gre četrim, to so igralci tenisa. Izjema je Tilden, ki s svojo grupo ravno te dni nastopa v Parizu. Ta bo gotovo zaslužil lepe svote. Božanska Suzanna Lenglen je samo enkrat zaslužila s svojo igro 50.000 dolarjev. Sedaj je konec. Dobro pa služijo ravno tenis igralci kot trenerji. Koželuh dobiva za treniranje lepe svote. Premoženje je pa težko zaslužiti, ker pač take prireditve niso posebno obiskane. Zaslužek je tamkaj kjer gledajo deset tisoč. Končno profesionalni sportne panoge, — nogometa — ki se bo tudi pri nas uveljavil v najkrajšem času? Posebnega premoženja stare zvezde nimajo. Zive kot trenerji in so tako za starost preskrbljeni. Vendar dohodki nogometa, tudi najbolj slavni igralcev niso tako veliki, da bi to privabilo koga v tabor profesionalcev. Malo je nogometašev, ki bi živeli samo od nogometa, kakor je pri drugih sportih slučaj. Nogomet je samo par let dober postranski zaslužek, toda samo v slučaju ako ostane igralec v formi in ohrani zdrave kosti. Nogomet ni panoga, ki bi privabila med profesionalne radi dohodkov.

Zakaj smo to napisali? Tudi pri nas je nastala situacija, ki bi brez dvoma prinesla profesionalce. Ne bi bilo prav, ako bi že v naprej tako gibanje obsodili. Uvedbo profesionalizma bo treba sprejeti pri nas s stališča kot so napravili Angleži, za njimi pa Avstriji, Čehi, Madžari itd. Povsod je profesionalizem koristil nogometu.

Naše dijaštvo

Tovarišice! Danes, v petek 13. novembra, bo prva pevka vaja ženskega akademskega pevskega zbora, in sicer ob 7 zvečer v balkonski dvorani na univerzi. Novinke dobrodošle! — Tajnica.

Dijaško podporno društvo sporoča, da je na 17. rednem obnem zboru 10. novembra bil izvoljen sledeči odbor: predsednik cand. phil. Jože Zemljak, tajnik cand. iur. Jože Kuri, blaginjak stud. techn. Avgust Vivod, odbornika dr. Ehrlich in dr. Valenčič, revizorja dipl. phil. Miho Avenak in cand. iur. Jože Sklander. Mesto gospodarja pe sklepu občnega zbora odpade.

Poizvedovanja

Zamenjan dežnik. V trgovini Mikuz, Mestni trg, je bil zamenjan v četrtek dopoldne dežnik. Lastnik dobi svojega istotam.

..... plošče — 19.30 »Margarete«, opera. — Katovice: 20.10 Chopinov koncert — 23.00 Lahka glasba. — Praga: 19.55 Poljudni večer. — Trst: 12.30 Plošče — 13.00 Plesna glasba — 20.30 Plošče — 21.00 Večerni koncert — 22.25 Lahka glasba.

Koliko se piše na svetu pisem

Preteklo je že več desetletij, odkar je pošta uvedla takozvano dopisnico. Od začetka se dopisnica ni mogla prav uveljaviti, ker so pač ljudje bili navajeni pisati prava pisma v kuverti. Sele, ko je bila dopisnica spopolnjena po iznajdbi razglednice, so se ljudje navadili na dopisnico sploh. Največ razglednic oziroma dopisnic pišejo Nemci v inozemstvo. Vsako leto se iz Nemčije razpošlje po vsem svetu okoli 55 milijonov dopisnic. Za Nemčijo pride Avstrija, za njo pa Japonska, ki obe na leto razpošlje okoli 39 milijonov dopisnic. Kar se tiče Avstrije, napišejo večino teh razglednic seveda tujci, ki si pridejo ogledat do deželo, v prvi vrsti seveda Tirolsko, Solnograško in Dunaj. Na četrtem mestu je Češkoslovaška, ki razpošlje na leto 21 milijonov razglednic. Za njo pride Koreja in Svica. Kar se tiče Koreje ni čudno, če njih prebivalci napišejo na leto okoli 19 milijonov razglednic, zato, ker je Koreja zelo obljudena. Svica pa dosega to število samo radi tega, ker ima tako ogromen tujski promet. Iz Italije se razpošlje na leto po svetu 15, iz Poljske 14, iz Francije pa 12 milijonov razglednic.

Ako vpoštevamo razmerje napisanih in odposlanih dopisnic s številom prebivalstva, potem stoji v Evropi na prvem mestu republika Gdansk z 8 kartami na vsako vsebo. Nato pride Avstrija s 6, Svica s 4 in Češkoslovaška z 1 dopisnico. Ena dopisnica na vsakega prebivalca na leto pride potem še na vsakega prebivalca na Holandskem, Koreji, Belgiji in Nemčiji. Ako pa hočemo izvedeti, koliko se razglednic in dopisnic napiše v državi sami v medsebojnem občevarju prebivalcev, potem vidimo, da na Japonskem vsak človek napiše povprečno na leto okoli 40 dopisnic, dočim se v Nemčiji poslužuje dopisnice v notranjem medsebojnem občevarju 1 človek samo 20 krat na leto. Za Nemčijo pride Svica. Zanimivo je tudi, da se na Japonskem uporablja dvakrat

nižjo številko izkazuje Abesinija, kjer na enega človeka na leto ne pride niti 1 pismo, ampak sele na vsakih 50 let! Podobno je v belgijskem Kongu. Na Madagaskarju in v Perziji pa pride na vsakega prebivalca 1 pismo na leto. Čudno je, da visoko kulturni Kitaj izkazuje samo 2 pismi na vsakega prebivalca na leto. Pač znamenje, da nižji sloji nič ne pišejo, ampak samo takozvana inteligenca. V Indiji pridejo na vsakega človeka na leto 4 pisma, v Rusiji 6. Splošna izobrazba je v Rusiji pač še vedno na zelo nizki stopnji. Tudi Turčija, ki jo Kemal paša na vse pretege modernizira, izkazuje na leto samo 7 pisem na osebo, torej vendarle enega več nego Sovjetska Rusija.

Zanimivo je tudi, da v Bolgariji ljudje pišejo manj, nego v Braziliji, ki ima ogromno število Indijancev. Čudno je tudi, da na Danskem ljudje pišejo polovico manj pisem nego Svica, Romunija manj nego Bolgarija, Grčija polovico manj nego Madžarska in Jugoslavija. Jugoslavija, Češkoslovaška in Madžarska skupaj imajo manj pisem na leto nego avstrijska republika. Iz tega seveda ne smemo v vsakem slučaju sklepati, da je dežela, ki izkazuje manjše število pisem, manj kulturna, nego dežela, kjer se piše več. Tako n. pr. je narodna izobrazba na Češkoslovaškem gotovo višja nego v Avstriji. Prebivalci Avstrije so pač še iz časov monarhije navajeni na to, da ob vsaki malenkosti pišejo. Vidimo, da celo visoko izobraženi severni narodi, kakor n. pr. Danska, Švedska in Norveška, primeroma zelo malo pišejo. Tako n. pr. pride na Norveškem na vsakega prebivalca letno samo 44 pisem.

Japonska ne popušča

Japonski poslanik v Parizu Jošizava (na sliki s soprogo) je izročil francoskemu zunanjemu ministru Briand, ki je obenem tudi predsednik Sveta Društva narodov, noto svoje vlade kot odgovor na Briandov poziv, naj Japonska preneha z ofenzivo v Mandžuriji. Japonska odgovarja — sicer precej zvito — da zelo spoštuje sklepe Društva narodov, da pa ne more popustiti od svojih zahtev glede Mandžurije, v kateri da mora imeti svoje čete, da lahko ohrani mir in red, ki ga molijo de-

Mednarodna nogometna zveza (FIFA) je izgubila ves denar. Glavni tajnik te mednarodne organizacije, v kateri so včlanjeni skoraj vse nogometne zveze evropskih držav, Hirschmann, je moral te dni odstopiti. Ugotovili so namreč, da je ta vzorni tajnik zaspekuliral in zapravil vso društveno imovino, ki je znašala nekaj nad 3 milijone dinarjev. Ker je poneveril tudi denarje holandskega športnega odbora, je vprašanje, ali se bo Holandija mogla udeležiti prihodnje olimpijade l. 1932.

več dopisnic in razglednic nego kuvertiranih pisem. Na celem svetu se na leto napiše okoli 6 in pol milijard razglednic in dopisnic.

Zanimivo je, koliko napišejo ljudje vsako leto v posameznih državah ne samo dopisnic in razglednic, nego tudi pisem sploh. Tudi glede tega nam danes statistika pove popolnoma natančne številke, ki so jako presenetljive. Največ pisem, razglednic in dopisnic napišejo ljudje na Novi Zelandiji, kjer na vsakega človeka pride na leto 169 pisem in kart. Pri tem je treba pomisliti, da ogromna večina prebivalstva na Novi Zelandiji sploh ne zna pisati ne brati. Torej odpade to visoko število po pretežni večini na ondi naseljeno belo prebivalstvo. Na drugem mestu je Belgija, kjer vsak človek na leto napiše 162 pisem in kart, potem Francija, ki izkazuje število 134, Anglija, ki izkazuje število 142, Kanada, kjer pride na vsakega človeka 140 pisem in kart, Svica, ki izkazuje število 139, Avstrija, kjer vsak človek napiše na leto 128 pisem in kart, Nizozemska, ki izkazuje število 127, Gdansk, kjer vsak človek napiše na leto 122 pisem in kart in Nemčija, ki izkazuje število 116 pisem in kart. Naj-

loma kitajski razbojniki, še bolj pa ogrožajo boljševiki. Slednji so baje zbrali ob meji močno armado, s katero mislijo podjarmiti Mandžurijo in s tem povečati vpliv boljševizma na daljnem vzhodu. Briand je sklical za 15. t. m. izredno zasedanje Sveta Društva narodov v Parizu, na kateri naj se določi končno stališče Društva narodov. Kakor znano je tudi naša država član Sveta in jo bosta zastopala pomočnik zunanjega ministra g. Fotič in svetnik g. dr. Perne.

»Vi bi hoteli imeti sto dinarjev na posodo? Dobro, ampak podpisati morate menico.«

»Menico? Izključeno; enkrat sem že podpisal menico pa sem potem moral plačati.«

Velika letalska nesreča v Latviji. Pri manevrih latviške vojske so sodelovali tudi aeroplani, ki so jih zgradili Nemci in jih tudi oni večinoma vodijo. Med vajami sta v zraku dve letali trčili in padli na pokopališče pri mestu Libau. Aeroplana sta bila popolnoma razbita, vseh šest mož posadke pa je našlo smrt pod ostanki letal. Pokopali so jih na pokopališču, ki je bilo pozorišče te strasne nesreče.

Odpor brez nasilja

Patriarh Ciril Treftj, nadškof grško-vzhodne cerkve na Cipru, ki je te dni pozval prebivalstvo, naj se vzdrže vseh nasilnih dejanj, ki stanejo toliko žrtev. — Ta poziv je prišel, ko so številne angleške čete s pomočjo bojnih ladij in zrakoplovov premagale oborožen upor grškega prebivalstva na Cipru proti gospodujočim Angležem. Prebivalstvo se je moralo udati sili in premoči, ni pa zlomljen odpor. Po zgledu Indije so sedaj tudi na Cipru pričeli z odporom brez nasilja in z delnim bojkotom plačevanja obveznosti. Predvsem so na obali pričeli izdelovati morsko sol (glej našo sliko) in s tem pričeli demonstrirati proti angleškemu monopolu soli. V neoboroženem odporu sodeluje grško ljudstvo kot en mož. Angleški guverner nad otokom je radi tega državnega nastopa prebivalstva v veliki nepriliki. Odpadel je velik vir dohodkov: monopsolskih dohodkov ekoraj ni več, dohodkov vedno manj. Pa tudi sicer je v občevarju med upravnimi uradniki in prebivalstvom nastopilo tako hladno razmerje, da so že mnogi angleški uradniki prosili za premeštev. Prebivalstvo se nadeja, da bo angleška vlada morala popustiti in da bo dala vsaj več svobode v šolah in v upravi.

Duhovnik - odvetnik

V mestu Lille na Francoskem se je dogodil slučaj, ki mu ni primere v zgodovini francoskega sodišča. Kazenski zagovornik Robert Staal se je po petletnem delovanju prepričal, da preslabo pozna sveto pismo in krščanske nauke. Vstopil je v semenišče in po dovršenem študiju položil duhovniške zaobljube. Istočasno pa je sodišču sporočil, da bo slejkoprej ostal kazenski zagovornik. Videl je, da pomeni verstvo najbližjo pot do srca zločinca in je temu primeroma spopolnil svojo izobrazbo. Lillska odvetniška zbornica je v posebni seji razpravljala o zadevi in naposled sklenila, da lahko izvršuje duhovnik odvetniški poklic. Tudi lillski nadškof kardinal Lye-nard je izjavil, da ne bo cerkvena oblast Staal storila nobenih zaprek. Saj je služba pravici itak blizu službi Bogu. S kardinalovim dovoljenjem bo duhovnik Staal lahko odložil stanovsko obliko in jo nadomestil s predpisanim odvetniškim plaščem, če bo moral nastopati pri katerikoli razpravi.

Nad dve milijardi za upokoјence

Avstrijski parlament razpravlja te dni o novem proračunu, ki bi ga morali znatno znižati, če bi hoteli dobiti novo posojilo, ki je Avstriji nujno potrebno. Kakor vedno, je proračun objavljen v vseh podrobnostih. Med postavkami je ena največjih postavka za pokojnine. Mala avstrijska republika plačuje letno samo za pokojnine nad 271 milijonov šilingov ali nad dve milijardi 200 milijonov dinarjev. Vseh vpokoјencev je približno 116 tisoč. Seveda je med njimi večina bivših aktivnih avstrijskih častnikov. Po prevratu je večina avstrijskih častnikov optirala za Avstrijo, le nekateri so našli boljši zaslužek v nasledstvenih državah, v Jugoslaviji, Češki, Poljski in Romuniji, kjer so si znali po svojih zvezah dobiti mesta v najrazličnejših podjetjih. Ogromna večina pa je na zapisku avstrijske republike. Njihove pokojnine so precej visoke, zato pa so oni vedno pripravljene v slučaju potrebe zopet izvrševati svoj nekdanji poklic. Ravno na to »skrito armado« je mednarodna komisija opozorila dunajsko vlado z nasvetom, da naj njihove vrste malo razčisti, če hoče dobiti posojilo. Pa tudi avstrijsko ljudstvo se je naveličalo plačevati visoke davke, če grede največ za te pokojnine, kajti nade na vzpostavitev mogočne dvojne monarhije so ostale in bodo ostale samo sanje nekaterih vpokoјenih generalov.

Usodna zmeta zdravnika

V duševnem oddelku bolnišnice v Nevtri pri Bratislavi so bili trije neozdravljivi umobolni, ki so pred par dnevi umrli vsled usodne zmete službojočega zdravnika. Ti trije bolniki so dobili težke napade in zdravnik jim je dal luminalne injekcije. Bolniki so se pomirili, zaspali in drugo jutro so jih našli mrtve. Dognali so, da jim je zdravnik dal injekcije morfija. Zanimivo pa je, da je bil na steklenici, iz katere je zdravnik vzel injekcije, napis, da vsebuje luminalno raztopino, v resnici pa je bila polna morfija. Sorodniki so vložili tožbo proti upravi bolnišnice.

Nemiri v Španiji

Kastiljanski katoliki so na preteklo nedeljo po celi državi sklicali javna zborovanja, na katerih se je zahtevala revizija nedavno sprejete ustave. Po mnogih krajih so se pri tej priliki zgodili težki nemiri in spopadi med pristaši obeh taborov. Ponekod je moralo poseči v borbo tudi orožništvo in policija. Posebno v Valenciji so bili hudi nemiri. Komunisti so napadli katoliške zborovalce. Spopad je bil precej krvav, ker so bili komunisti oboroženi. Mnogo oseb je bilo težko ranjenih, med njimi katoliški poslanec Martino. Komunisti so zasedli tudi vse kolodvorne in napadali ljudi z dežele, ki so se pripeljali na shode. V mestu Burgos je moralo celo nastopiti tudi vojaštvo, ki je streljalo na množico. Med drugimi je bila ustreljena ena žena in dva otroka. Pokret za revizijo ustave se vedno bolj širi.

Izropano župnišče

Med prebivalstvom fare Friedlach pri St. Vidu ob Glini v Avstriji se je razširilo zelo veliko razburjenje radi predrznega ropa cerkve in župnišča. V temni noči je pred dnevi potkal v župnišču kmečko oblečen človek in prosil župnika, ki faro sam upravlja, da naj gre v sosedno vas spovedat in ohajati na smrt bolno ženo. Župnik se je takoj oblekel in kljub zelo slabemu vremenu odšel v imenovano vas, da podeli poslednje zakramente bolnemu verniku. Zelo pa je bil presenečen, ko je prišel k posestniku, kjer niso imeli nobenega bolnika. Ko se je župnik več utrujen vrnil v župnišče, je videl, da so med tem predrzni roparji pokradli vse dragocenosti in denar v župnišču in v cerkvi.

Zvezdoslovje in znanost

Pred dunajskim sodiščem se je te dni vršila razprava, katere izid je zanimiv in se v znanstvenih krogih mnogo komentira. Astrolog Vantoh je tožil svojega poklicnega tovariša Herza radi umazane konkurence, češ, da je Herz delal reklamo, da je dobil uradno dovoljenje za otvoritev prve, oblastno priznane posvetovalnice na podlagi zvezdoslovja.

Sodnik je obtožena opustil in utemeljeval svojo razsodbo tako: Cetudi se prerokovanje iz zvezd ne more vzeti za navadno sleparijo, se mora vendar priznati, da od večine ni priznana za vedo ali priznano eksaktno znanost. Bodočnosti ni mogoče napovedovati niti na podlagi zvezdoslovja. V sedanjem stanju astrologija ni znanost. Ona predstavlja samo teorije in domneve, s pomočjo katerih ni mogoče urediti pravo obrt. Radi tega v danem slučaju tudi ni moglo biti govora o umazani konkurenci.

Smešnice

»Prosim vas, gospod razvnetelj, ali bi lahko govoril z gospodom ravnateljem?«

»Zelo obžalujem, da vam ne morem vstreči. Gospod je zelo zaposlen in mi je naročil, da naj ga zbudim samo, če je kaj izrednega.«

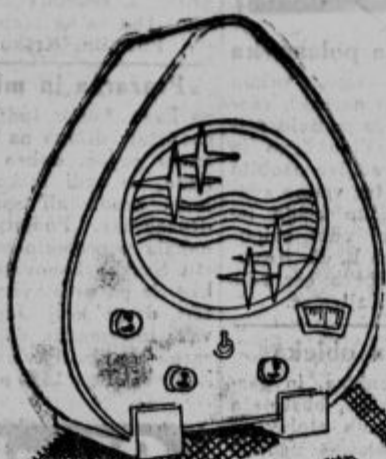
»Sin očetu: »Kaj je izdajstvo?«

Oče: »Izdajstvo je na primer, ko kdo zapusti naše vrste in gre k nasprotnim.«

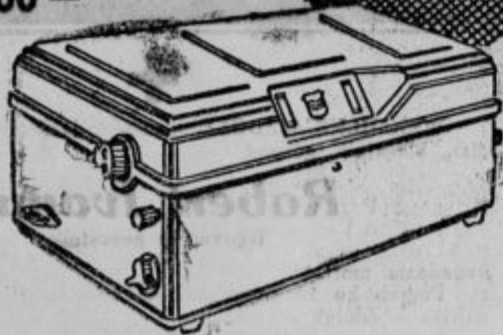
Sin: »Kaj pa je, če kdo zapusti nasprotno vrsto in pride k nam?«

Oče: »To je pa načelnost.«

930
trocevni prejemalec za istosmerni in izmenični tok, z vgrajenim zvočnikom
Din 3500.—

2531/33
trocevni prejemalec za izmenični in istosmerni tok
Din 4500.—

Za izmenični in istosmerni tok

Philips, tvrdka, ki je pri vsaki stopnji razvoja radija zavzemala vodilno mesto, je uspela do dovršenosti tudi pri svojih novih brezžičnih prejemalcih, ki so prirejeni i za izmenični i za istosmerni tok. — S pripadajočim zvočnikom, ki se vsi odlikujejo po divno čistem glasu, predstavljajo ti prejemalci kombinacijo harmonične lepote.

Čisto in jasno se reproducirajo vsi zvoki brez ozira na to, jeli to opera ali narodna glasba ali neodoljivi glas Jazz-glasbe; sploh vsi zvoki različnih instrumentov.

Oglejte si te aparate in poslušajte jih pri nas!

2553
petcevni prejemalec samo za istosmerni tok. Aparat največje dovršenosti.
Din 8500.—

RADIO LJUBLJANA

Trgovina z državnimi papirji

Finančno ministarstvo je odredilo dne 5. t. m. sledeče:

1. Da se more vnos iz inozemstva naših predvojnih in povojnih obveznic državnih zunanjih posojil kot tudi nakup teh posojil v inozemstvu vršiti le po predhodnem odobrenju finančnega ministarstva.

2. Trgovina s temi papirji v notranjem prometu se more vršiti samo na domačih borzah po pooblaščenih zavodih, ki morajo takoj po izvršeni prodaji dostaviti finančnemu ministarstvu imena in naslove prodajalcev z označbo iznosa prodanih papirjev.

3. Prodaja označenih obveznic v inozemstvu po nalogih iz naše države se mora vršiti po pooblaščenih zavodih, cel dobljeni znesek deviz pa se mora vnesti v državo in ponuditi Narodni banki v odkup.

4. Pooblaščen denarni zavodi so dolžni voditi posebno evidenco o gibanju označenih obveznic in sicer: a) o vnesenih iz inozemstva, b) o prodanih

v inozemstvu po nalogu iz naše države in c) o prodanih v državi — posebej za svoj račun in posebej za račun svojih komitentov.

5. Označeni zavodi so dolžni vsako gibanje teh obveznic v točkah a, b in c prejšnjega odstavka redno prijavljati finančnemu ministarstvu, dopolnjujoč te prijave z odnosnimi podatki iz 2. odstavka te naredbe kakor tudi s podatki o ponudeni devizah Narodni banki (3 odstavek) in na koncu vsakega meseca poslati finančnemu ministarstvu splošni pregled gibanja teh obveznic, iz katerega naj bo razvidno: a) stanje obveznic v začetku meseca tako v državi kakor v inozemstvu pri vseh korespondentih in b) gibanje obveznic v teku meseca ter stanje koncem meseca.

6. Pooblaščen denarni zavodi so koj po prejemu tega odloka dolžni dostaviti finančnemu ministarstvu podatke o stanju obveznic na dan 10. novembra in sicer v državi kakor tudi v inozemstvu. (Finančno ministarstvo, oddelek državnega računovodstva in proračuna).

Izvoz sadja

Centralna komisija za sadje pri ministarstvu trgovine in industrije je sestavila statistične podatke o izvozu sadja iz naše države. Od 1. avgusta do 20. oktobra je bilo izvoženo: surovih sliv 4.604 vag., jabolk in hrusk 1.544 vag., od tega v Avstrijo 661, v Belgijo 2, v Nemčijo 130, na Češkoslovaško 467, v Francijo 23, v Grčijo 98, v Holandijo 7, v Italijo 114, na Madžarsko 7, na Poljsko 6 vagonov, v Švico 23 in na Švedsko 1 vagon. Nadalje so izvozili 360 vagonov grozdja, od tega na Dunaj 137, v Nemčijo 54, na Češkoslovaško 153, v Italijo 4, na Poljsko 9, v Švico 2 in na Madžarsko 1 vagon.

Naš pšenični konflikt s Češkoslovaško. Kakor poročajo iz Prage, je tja došel ravnatelj Privilegirane izvozne družbe iz Beograda Majdanović, ki se že pogaja z Velikonakupno in bo spor urejen izvensodno s poravnavo.

Kontrola nad bančnim poslovanjem na Češkoslovaškem. Na Češkoslovaškem se že dalj časa bavijo z mislijo v dobi sedanje gospodarske krize poostrižiti kontrolo nad poslovanjem bank. Pred nedavnim je ministrski predsednik Udržal najavil tak zakon, iz katerega so že znane nekatere potankosti. Novi zakon bo nadomestil sedanji zakon o bankah, ki je v veljavi že od leta 1924. Glavne odredbe novega zakona so namenjene večji zaščiti vlagateljev in sicer tako, da so natančno določeni pogoji za vlaganje hranilnih vlog in za poslovanje bank s temi vlogami. Nadalje bo povečana civilna kazenska odgovornost funkcionarjev in je tako dana večja neodvisnost in nevtiralnost. Dalje omogoča zakonski predlog boljše zakonito revizijo bančnega poslovanja, ker stavlja vse dohodke funkcionarjev pod kontrolo nadzorstvenega sveta. Zlasti so otre odredbe zakona o kontroli in reviziji poslovanja bank, ki so bile sanirane z državnimi sredstvi.

Dohodki iz tujkega prometa. Po statistiki Društva narodov so znašali dohodki od tujkega prometa v milijonih dolarjev v Italiji leta 1926 107, 1927 126,5 milj., v Franciji 1926 422,5, 1927 235,2, 1928 293,2 in 1929 315,2 milj., v Švici 1925 63,6, 1926 38,6, v Avstriji 1926 26,7, 1927 31, 1928 35,8, in 1929 38,2 milj. To so čisti dohodki od tujkega prometa, ker so odšteti izdatki državljanov teh držav v inozemstvu. Pasivna pa je ameriška turistična bilanca, kajti Amerikanci izdajo več v inozemstvu kot pa tuici v Ameriki, kar je razumljivo. Deficit je znašal 1926 475, 1927 533, 1928 741 in leta 1929 654 milijonov dolarjev.

Nova tvornica jutinih izdelov. Kakor javljajo zagrebški listi, se bo bivša tvornica »Korani« v Karlovcu preuredila za industrijo jute. V tej industriji je tudi zainteresiran italijanski kapital. Do sedaj so bile v Jugoslaviji 3 tvornice jutinih proizvodov, karlovska bi torej bila četrta.

Snovanje hranilnice donavske banovine. Pričakujejo, da bo te dni padla odločitev o osnovanju hranilnice donavske banovine in sicer po fuziji med Baško oblasno hranilnico v Somboru, banatsko oblasno hranilnico v Bečkereku in oblasno hranilnico v Požarevcu. Novi zavod bo imel glavnice za 10 milijonov in ravnateljstvo rezerv. Tuja sredstva cenijo na 50 milijonov. — Zavod bo podpiral elektrifikacijo banovine in dal potrebna sredstva za most čez Tiso in čez Donavo.

Protokolacija gradbenih podjetij. Predsedstvo višjega deželnega sodišča je dalo Zbornici za TOI glede protokolacije gradbenih podjetij naslednje pojasnilo: »Po izvršenih poizvedbah je praksa podrejenih zborničnih sodišč tukajšnjega področja glede protokolacije gradbenih podjetij slejkoprej v bistvu enotna. V trgovinski register se dovoljuje

vpis le onim gradbenim podjetjem, ki se poleg stavbarstva pečajo še s kakimi trgovskimi posli v smislu tozadevnih določb trgovskega zakona (pri čemer se pa nabave gradbenega materiala v svrhu imobilizacije v stavbah ne smatrajo za trgovske posle). Dalje se dovoljuje vpis v trgovski register onim gradbenim podjetjem, ki so osnovana v obliki družb z omejeno zavezo, ker je za nje protokolacija — ius cogens — ne oziraje se na to, ali se pečajo s trgovskimi posli ali ne (§ 2. zakona z dne 6. marca 1906 drž. zak. št. 58).

Borza

Dne 12. novembra 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Curiha, Pariza in Prage, do čim sta bila tečaja Bruslja in Newyorka nekoliko čvrstejša. Slabšeji pa so bili tečaji Amsterdama, Londona in Trsta. Promet je bil srednji in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

V prostem prometu smo čuli za Berlin neizpremenjeni tečaj 1358, ravnatoko za Dunaj 785. Budimpešta bi stala po paritetu v Curihu 900-901. Ljubljana. Amsterdam 2264,98—2271,82, Bruselj 784,29—786,65, Curih 1068,45—1101,75, London 209,39—216,89, Newyork kabel 5622,63—5639,63, Newyork ček 5600,63—5617,63, Pariz 220,99—221,65, Praga 166,52—167,02, Trst 287,70—293,70.

Zagreb. Amsterdam 2264,98—2271,82, Bruselj 784,29—786,65, London 209,39—210,21, Milan 287,7—288,6, Newyork ček 5600,63—5617,63, kabel 5622,63—5639,63, Pariz 220,99—221,65, Curih 1068,45—1101,75.

Skupni promet brez kompenzacij 4,6 milij. Belgrad. Amsterdam 2264,98—2271,82, Berlin 1342,50—1368,50, Bruselj 783,29—786,65, Curih 1068,45—1101,75, London 209,39—216,49, Newyork 5600,63—5617,63, Pariz 220,99—221,65, Praga 166,52—167,02, Trst 287,70—293,70.

Curih. Belgrad. 9.10, Pariz 20.10875, London 19.34, Newyork 512, Bruselj 71.40, Milan 26.425, Madrid 44.72, Amsterdam 206.20, Berlin 120.90, Dunaj 71.50, Stockholm 109.25, Oslo 109, Kopenhagen 109.75, Sofija 3.71, Praga 15.16, Varšava 37.45, Budimpešta 90.025, Atene 6.50, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.05, Helsingfors 10. Dunajska borza radi praznika ni poslovala.

Vrednostni papirji

Tendenca za vojno škodo je bila danes na zagrebški borzi v glavnem neizpremenjena, ravnatoko dolarski papirji. Nekoliko čvrstejša so bile begluške obveznice. Do prometa je prišlo v vojni škodi 600 kom., 7% Blerovem posojilu 4000 dol., 8% Bleru 2000 dol. in begluških obveznicah 50.000. Na belgrajski borzi je bilo zaključeno 7% investicijsko posojilo, katerega je bilo zaključeno 5500 Din nominala. Nadalje je bilo zaključenih na belgrajski borzi 16.500 agrarov ter 17.500 begluških obveznic. Vojna škoda je bila deloma slabša kot včeraj. Promptne je bilo zaključeno 400 kom. Nadalje sta bila dva velika zaključka 143 komadov in za novembarski termin 200 kom. Iz tega prometa je razvidno, da se kupuje največ male količine državnih papirjev, kar je v zvezi z akcijo Poštne hranilnice za nakup državnih papirjev.

Ljubljana. 7% Bler. pos. 67 bl. 7% Bler. pos. 60 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 65 bl., agrarji 38 bl., vojna škoda ar. 275—277 (275, 276), kasa 275—277, 12. 279—284 (281), 8% Bler. pos. ar. in kasa 65.50—66, 7% Bler. pos. ar. 59.50—60 (58.50, 59.50), kasa 59.50—60, 7% pos. Drž. hip. banke 61.50—64, 6% begl. obv. 43.50—44 (44.50, 45).

Belgrad. Narodna banka 4000—5100, 7% inv. pos. 61—65 (63.50), agrarji 33—37 (33), vojna škoda 272—274 (273, 274, 278, vel. kom. 275), 11. zaklj. 275, 6% begl. obv. zaklj. 43.50—43.75, 8% Bler. pos. 66 bl., 7% Bler. pos. 57.50—60, 7% pos. Drž. hip. banke 62—64.

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 29 vagonov.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet srednji. Pšenica dec. 10.40—10.54, zaklj. 10.54—56, marec 11.45—11.66, zaklj. 11.60—62, rž marec 12.80—12.90, zaklj. 12.88—12.90, marec 13.63—13.75, zaključek 13.72—13.75, koroza maj 13.85—14, zaklj. 13.97—13.98.

Les

Na lesnem trgu ni opaziti nobene bistvene spremembe. Pač so se pojavila povpraševanja in sicer težka komisarska naročila rezanega in tesanega lesa, toda pri pogajanjih za ta naročila se vedno opaža, da je v novi produkciji le težko skleniti kako kupčijo, ker zahtevanih dimenzij zelo primanjkuje iz razloga, češ da dobavitelji pri sedanjih cenah ne najdejo konvencience. Sklepanje kupčij otežujejo nadalje tudi neugodni plačilni pogoji, ki jih nudijo naši odjemalci. Pri sedanjih razmerah, ki vladajo na trgu, je nujno potrebna smotrna produkcija in sicer izdelovanje samo takih dimenzij, ki se stalno iščejo, čeprav bolj v malih količinah. Osebito velja to opravilo pri produkciji tramov, ki so največji in specialni lesni proizvod Slovenije. Zelo pereče vprašanje je pa sedaj tudi finančnega izvora; kajti od tukajšnjih izvoznikov se zahtevajo takojšnja plačila, dočim morajo izvozniki sami čakati zelo dolgo na plačila odjemalcev.

ILIRIJA : PRIMORJE

KDO JE BOLJŠI.

To vprašanje bo rešila nedeljska izzivalna tekma med Primorjem in Ilirijo. Ze prošli teden smo poročali, da hoče Primorje revanžno tekmo, katero je seveda Ilirija tudi sprejela. Naša dva vodilna kluba nastopita v najmočnejših sestavah da zopet enkrat na zelenem polju pokažeta znanje svojih najboljših igralcev. Tekmo pričakuje sportno občinstvo z velikim zanimanjem. Ravno tri nedelje ni bilo večjih oziroma zanimivejših tekem, kar je za naše razmere dolg odmor. Zlasti še v času, ko vsi žele, da bi se igrala tekme vsi zimo.

TVRDKA L. C. MAYER naznanja, da je po kratki, težki bolezni umrla v zgodnji mladosti njena zvesta sotrudnica, gospodična

Marija Debevec

Pogreb se bo vršil v soboto 14. novembra ob 4 popoldne od mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. novembra 1931.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe isčejo

Kuharica
stara 42 let, z večletnimi spričevali, išče stalno službo s 1. decembrom v kakšni večji gostilni. Razume tudi nemško. Ponudbe na upravo Slovenca pod Stalno št. 13.319.

Mesto strežnice
pri krščan. družini iščem. Nastopim takoj. Naslov v upravi Sl. pod št. 13.369.

Služkinja
vajena vseh del išče službo. Gre tudi za gospodinjino h krščanski družini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.361.

Lesni manipulant
dobro izvešan v lesni stroki, išče stalno službo v Dravski ali Savski banovini. Samo resne ponudbe na oglasni oddelku »Slovenca« pod »Marljiv« št. 13.367.

Dve dekleti
iščeta mesti sobarice ali kaj sličnega, po možnosti skupaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.354.

Mesto učenca
v mešani trgovini iščem. Imam dva razr. gimnazije. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.302.

Službodobe

Sprejem učenca
z dobrimi spričevali, poštenih staršev, v mešano trgovino I. Beranič, Majšperg. Nastop takoj.

Služkinja
samostojna gospodinja - kuharica, z dobrimi spričevali, srednje starosti, vajena kmečkih del, se sprejme s 1. dec. v župnišče z majhnim posestvom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Župnišče« št. 13.292.

2 mizar. pomočnika
sprejme takoj Stefan Marcijan, Dob pri Domžalah.

Učenko, učenca
dobrega računarja, sprejme trgovina mešan. blaga v Ljubljani. Oskrba pri starših. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.307.

Trgovskega vajenca
sprejme špicerijska in delikatna trgovina v Ljubljani. Vsa oskrba pri starših. Naslov v upravi »Slovenca« pod 13.228.

Objave

Začetek
prostovoljne dražbe danes in jutri ob 9 dopoldne v Igriški ulici 10.

Preklic
Podpisani javljam, da jaz nisem plačnik za nikogar, kdorkoli bi napravil na moj račun kakršnekoli dolgove ali obveznosti brez moje vednosti ali mojega podpisa. - Anton Repar, zidarski mojster, Dule 5, Šmarje-Sap.

Štev. 3577/1931.

RAZGLAS

Pri mestni občini Kočevski se odda provizorično mesto občinskega sluga proti mesečni plači po dogovoru. Prošnje, svojeručno pisane in pravilno kolkovane, je vložiti do vstetega dne 25. novembra 1931 pri podpisnem županstvu. Sprejemni pogoji so razvidni iz natečaja, ki je objavljen v »Jugoslovanu« št. 264 z dne 10. novembra 1931 v oddelku »Službene objave«.

Zupanstvo mestne občine Kočevje, dne 7. novembra 1931.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Dober instruktor
akademik, navezan samo na lasten zaslužek, išče instrukcijo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.251.

Zasluzek

Glavnege zastopnika
za Jugoslavijo išče največja nemška tovarna čevljarjskih strojev in potreščin. Potrebno nekaj garancije za tukajšnji lager. Strokovna izobrazba ni potrebna. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana ali Zagreb«.

Poizvedbe

Izgubila
je neka služkinja blizu Ribnice na Dolenjskem poselsko knjižico in knjižico strokovne zveze s par računi glasečih se na ime Andoljšek. Pošteni najditelj naj odda vse proti nagradi 50 Din v upravi »Slovenca« v Ljubljani.

Stanovanja

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospodu blizu glavnege kolodvora. Livarska ulica 6.

Dvosobno stanovanje
se odda s 15. novembrom v Staretovi ulici 15.

Stanovanje s hrano
se išče za dijaka 4-šolca. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dijak« 13359

Kupimo

Kupimo
samo kompletne vagonne jabolke vrste

Pogačar

proti takojšnjemu plačilu pri nakladanju. Ponudbe na Stajersko sadjarsko zadrugo Maribor, Miklošičeva ulica 2.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«. Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Les

Kupim približno 200 m³ jelovih desk, 24 mm, 4 m, III./IV. vrste, od 16 cm širine navzgor, medija najmanj 25 cm, izključeno razklano, gnilo in očrnelo blago. - Ponudbe pod 666/13.366 na upravo Slovenca.

Kupimo

vsako množino prvovrstnih zimskih zlahtnih jabolok

samo vagonске množine proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe prosimo brezpogojno z navedbo skrajne cene franko vagon nakladalna postaja na Stajersko sadjarsko zadrugo v Mariboru, Miklošičeva 2.

Prodamo

Namočena polenovka
najboljše vrste, prama sunka sveži narezki, razne delikatese po zelo nizki ceni. Vino črno in belo priporočljivo osobito za bolnike ter vedno sveže špicerijsko blago po konkurenčni ceni priporočila tvrdka F. R. Kovačič, Miklošičeva cesta 32. Prepričajte se.

Moška obleka

dobro ohranjena, in garnitura iz pliša, obstoječa iz 4 modernih stolov in okrogle mizice - ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.381.

Naprodaj

dobro ohranjena oprava, in sicer: oprava za 1 sobo (jedilna miza s 4 stoli, pisalna miza, omara s predali), miza, postelja, zofa, starinski klečalniki. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 13.353.

Puhasto perje

čisto, čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIČ - Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Jabolka

plemenita, primissima 4, prima 3, sekunda 2, tertia 1 Din za kg razpošilja Postržin, Krško.

Pražarna in mlin

za kavo, kakor tudi mlin za ostale dišave na električni pogon, dobro vpejlano, se radi težke bolezni proda ali sprejme družabnika. Podjetje se nahaja v prometnem mestu Savske banovine, lahko se pa prestavi v kateri drugi kraj Jugoslavije. Informacije daje pisarna M. S. Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144, pritič.

Obrt

Šival. in pletil. stroje
popravlja in renovira Emil Klobčaver, specialni mehanik. Ljubljana, Sv. Petra cesta 47.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno sveže oddala na debelo v elektrarni

Nogavice

rokavice, volna in bombaž najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG
LJUBLJANA, Zidovska ulica in Stari trg

Dame, gospodje!

Garderoba vsled nepravilnega likanja izgubi obliko, odpadejo dlacice, dobi svetlobo (Glanz). - Strokovnjaško Vam jo kemično očisti, zlika, pošije, obrne, obenem modernizira Vallet Express. Mestni trg 5/II. Črne obleke se na poseben način likajo, da izgubijo svetlobo. Za ovratnike sukeni na razpolago najfiniši barzun. Likanje 18 Din, obračanje 280 Din. Pri večjem naročilu popust. Po obleke se pošlje in dostavi.

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte poizkusila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. - Peter Setina, Radeče - Zidani most.

ZAHVALA. Vse, ki so nas tolažili v bridkostnih dneh nepričakovano nagle smrti naše predobre matere, sestre, tete.

Ane Francič

in z nami sočustvovali — najiskrenejše zahvaljujemo. Zelo veliko je bilo število onih, ki so drago rajnico, ležečo na mrtvaškem odru, pokropili, zelo lepo teh, ki so jo med molitvami spremili k večnemu počitku... Posebno zahvalo smo dolžni preč. g. svetniku Ant. Lesjaku za sprejeto pogreba od domače hiše in sveto opravilo v cerkvi, č. g. kaplanu Mirkotu Gande za sv. maziljenje in g. primariju dr. Trenzu za veliko skrbnost v težki bolezni. Bog plačaj!

Stara vas dolenja pri št. Jerneju, dne 11. novembra 1931.

ZALUJOČI SINOVIM IN HČERAM, VNUKAM IN VNUKINJAM TER SORODNIKAM

POIZVEDBE

Izgubila
je neka služkinja blizu Ribnice na Dolenjskem poselsko knjižico in knjižico strokovne zveze s par računi glasečih se na ime Andoljšek. Pošteni najditelj naj odda vse proti nagradi 50 Din v upravi »Slovenca« v Ljubljani.

POSOJILNICA ZDOLE naznanja, da je njen soustanovitelj, član, blagajnik, gospod

Robert Ivanuš

trgovec in posestnik

nenadoma umrl.

Pogreb bo 13. novembra od hiše žalosti na farno pokopališče v Zdolah.

Zdole pri Brežicah, dne 11. novembra 1931.

NAČELSTVO POSOJILNICE.

Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

Alozij Pečnik

hišni posestnik, podnačelnik in častni član prostov. gas. društva v Stožicah dne 12. novembra t. l. ob ¼ na 9. previden s tolažili svete vere, v 73. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predražege nam pokojnika bo v soboto 14. novembra ob 16 iz hiše žalosti v Stožicah št. 47 na farno pokopališče.

Stožice, dne 12. novembra 1931.

Marija Pečnik roj. Šetina, soproga; Alozij in Avgust, sinova; Marija por. Hrovat, Ana por. Bradač, Ivanka por. Hostnik, hčere; Franc Hrovat, Feliks Bradač, Adolf Hostnik, zeti; Tončka, Krista, sinahi; Slavko, Mirko, Stojan, Dolfi, Hermina, Olga in Anica, vnuki in vnukinje; Franc in Marija, brat in sestra — ter ostalo sorodstvo.

Umrla nam je naša najdražja hčerka, sestra in svačinja, gospodična

Dady Debevc

dne 12. novembra po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto 14. nov. ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1931.

Rodbine: **DEBEVC, ROBIDA, MÄCHTIG.**

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Z novo silo se je pognala ojačena Epulova vojska nad Rimljane in boj se je razvel s strahotno grozoto. Do noči so se sekali, bodli, klali in davili in ko je tema legla na ravan, da niso mogli ločiti ne prijatelja ne sovražnika, so triarii, najvztrajnejši rimski vojščaki, krili umik poražene vojske...

Istri, Karni in Gali so zagnali zmagoslaven vik in krik, strnili ščite in dvignili nanje svoje poveljnice: kralja Epula in Prona in voja Katmela. Prepevajoč bojno pesem, so jih nesli v taborišče ob Karusadiju, kjer so zakurili ognje in so kljub utrujenosti plesali svoj bojni ples. Gali so divjali od veselja ker so z obrestmi vrnili Rimljanom ponizanje, in n' jim bilo žal velikih žrtev, ki so zredčile njihove vrste.

Ovenčan s slavo rimskega strahovalca, je kralj Epulo še isto noč prijezdil s Pronom in Katmelom na Medejsko gradišče. Ena, ki je trepetala zanj in prosila Belena, naj mu bo dober, in je žrtvovala Hesu, da bi vodil njegovo vojsko k zmagi, mu je padla v naročje in solze ljubezni in radosti so kapale iz njenih ko cvet potečnice modrih oči na junakov oklep.

Epulo je bil srečen, Katmel pa je kakor okamenel obstal in strmel v prikazen, ki ga je spremljala na vseh poteh, se mu spovračala v sanjah in jo je doslej zaman iskal...

III.

Konzula Marka Klavdija Marcella ni več veselilo, da bi se iskal med Iliri lavorik nove bojne slave, dasi so mu v vojnem posvetu prigovarjali prokonzul in

legati, naj zahteva novih čet in izpopolni vojsko. Prigovarjali pa so mu to ne toliko radi Istrov in Karnov, o katerih so menili, da ne bodo mogli uiti usodi, ki jim jo bo prej ali slej pisal rimski legionar s svojim mečem, marveč radi Galov, katere so prepoznali v istrskih in karnskih vrstah in jih je razdražilo in razgnevilo, da si upajo tako vračati hvaležnost rimskemu narodu...

Konzul je pritrjeval prokonzulu in legatom, bil njihovih misli, a poslušal in izvedel jih ni. Njegova poslovna doba je šla h kraju in senat ga je pozval, naj se vrne v Rim, da bo vodil nove volitve. Zato je odvedel svojo vojsko prezimovat v Patavium in ko je vojni tribunom naročil, naj od časa do časa nadzorujejo mejo ob Natisi in nemudoma poročajo, ako bi bilo kaj izrednega, je odpotoval v Rim.

Senat se je zbral v templu boginje Bellone na Martovem polju, kjer je bil pred nedavnim sprejel Gale. Zbral se je, zakaj konzul Marcellus se je vrnil in moral je poročati o stanju province, ki mu je bila dodeljena v njegovem poslovnem letu, in še o vojnih pohodih, ki jih je s senatovim dovoljenjem vodil.

Marcus Claudius Marcellus je poročal.

Hvalil je red v obeh Galijah — cispadanski in transpadanski — hvalil pridnost in vdanost prebivalstva rimskemu narodu, prešel k Venetom, o katerih je menil, da niso še povsem zanesljivi in še sanjajo o svoji stari svobodi, h kateri jih gotovo vzpodbujajo in ščujajo rodovi Karnov in Istrov, ki so kot oni Iliri in ne morejo krotiti svojega sovraštva do rimskega naroda, kar se je pokazalo zlasti v zadnjih časih, ko se je mudil v zadevi Galov na meji. Gale je omenil nimogrede, a učinkovito, ko se je zgražal nad njihovo nehvaležnostjo in povedal, da se niso vrnili v domovino, ampak prešli k Istrom in Karnom in jim pomagali v boju proti narodu, ki jim je bil po senatu

pravkar milostno prizanesel njihovo predrznost in jih, že zajete, oborožene odpustil. Nato je govoril o boju z Istri. Hvalil je vztrajnost zaveznikov, poveljeval hrabrost legionarjev, ki ne poznajo strahu in sq z junaškim pogumom pripravljani prenesti sleherni žrtev, samo da bi bili vredni sinovi junaških očetov, ki so izkrvaveli v nešteti bojih za sloves rimskega naroda. Tako je govoril in hvaleč in olepsujoč je spremenil svoj porazni umik v sijajno zmago nad Istri, ki da jih je potisnil v njihovo gozdnato, nedostopno ozemlje. Triumfa ni zahteval, zakaj v svojih sklepnih izjavah ni prikrival, da je sovražnik silen, da ni še povsem poražen in da ne bo mogoča trajna in uspešna obramba proti njemu, dokler se ne dvigne ob Natisi trdno, stalno taborišče v oporo vsem podvzetjem proti Ilirum, ki utro sicer lepega dne v Italijo pot celo Makedoncem, o katerih je slišal, vrnivši se v Rim, da so pod Perzejem postali spet bojevit.

Senat je poslušal konzulovo poročilo in ga hladno sprejel. Ker se je nato oglasil senator Marius Aelius in ognjevitno grajal, da se ni njegov nasvet in že senatov sklep o koloniji na severu še izvedel, je pozval senat trimože — tresvire coloniae deducendae — ki jih je bil določil in jih je zbor naroda potrdil, naj nemudoma pripravijo vse in izvedejo senatov sklep z vsemi določili: naseljenci dobe latinsko pravo in vsak pešec po petdeset, stotniki po sto in konjeniki po sto štirideset rimskih oral zemlje v obdelovanje in prehrano.

Publius Scipio Nasica, Cajus Flaminius in Lucius Manlius Acidinus, ki je bil spremljen po senatovem naročilu galske odposlance v tabor Marka Klavdija Marcella in je od vseh treh edini poznal pokrajino ob Natisi, so obljubili senatu in mu zagotovili s senatorsko besedo, da začnejo takoj z delom, pri katerem naj jim Mars, zaščitnik Rome, pomaga. — — —